

Odjeljak E. Plaćanje računa

Član 72.

(Registracija podataka za bezgotovinsko plaćanje)

- (1) Banke, njihovi organizacioni dijelovi na teritoriji Federacije, te drugi posrednici koji obavljaju bezgotovinska plaćanja za e-fakture koje su već fiskalizirane, dužni su Poreznoj upravi elektronski prijaviti izvršenu uplatu u roku od 24 sata od dana plaćanja.
- (2) Subjekti iz stava (1) ovog člana obavezni su koristiti odobreno softversko rješenje koje omogućava povezivanje izdatih e-faktura s uplatama i komunikaciju s Poreznom upravom putem sigurne elektronske veze (internet).
- (3) Subjekti iz stava (1) ovog člana registruju se u CPF-u i, prilikom izvršenja uplata e-faktura, bilo u svoje ime ili u ime klijenata, elektronski dostavljaju podatke o izvršenim uplatama Poreznoj upravi.
- (4) Podaci koji se dostavljaju Poreznoj upravi moraju sadržavati najmanje sljedeće elemente:
 - a) jedinstveni matični broj klijenta (lica koje plaća račun);
 - b) jedinstveni matični broj subjekta iz stava (1) ovog člana;
 - c) SBR plaćenog računa;
 - d) plaćeni iznos;
 - e) datum plaćanja.
- (5) Ukoliko subjekti iz stava (1) ovog člana nemaju sve podatke iz stava (4) ovog člana, dužni su ih pribaviti od klijenta i ne smiju izvršiti uplatu dok klijent ne dostavi tražene podatke.
- (6) Po prijemu podataka, Porezna uprava automatski provjerava njihovu potpunost i tačnost te evidentira uplatu fiskaliziranog računa. Nakon uspješne provjere, Porezna uprava šalje subjektima iz stava (1) ovog člana potvrdu o uspješnoj registraciji podataka putem elektronske veze.
- (7) Ukoliko podaci nisu potpuni ili tačni, Porezna uprava šalje subjektu iz stava (1) ovog člana obavijest o neuspješnoj registraciji s obrazloženjem greške putem elektronske veze.
- (8) Ako je greška nastala postupcima ili propustima subjekta iz stava (1) ovog člana, isti je dužan ispraviti grešku i ponoviti postupak. Ako greška nije nastala njegovom krivicom, dužan je o tome obavijestiti klijenta ili platioca u roku od 24 sata od prijema obavijesti. Klijent ili platilac je tada obavezan ispraviti grešku i obavijestiti subjekt iz stava (1) ovog člana, koji mora ponoviti postupak iz stava (3) ovog člana.
- (9) Iznimno stavu (1) ovog člana, ako se plaćanje izvršava preko posrednika koji nema sjedište ili stalno boravište u Federaciji, poreznog zastupnika, ili ako bezgotovinsko plaćanje obavlja sam klijent bez posrednika, ili ako se plaćanje vrši na osnovu ponude prije izdavanja e-fakture, u tim slučajevima, obveznik vrši samofakturisanje.
- (10) Na način iz stava (9) ovog člana, obveznik koji izdaje račun dužan je postupiti isto i u slučaju plaćanja putem zamjene, prijenosa prava ili dugova, odricanja od obaveze i slično.
- (11) Podaci o plaćanju dostavljaju se za sva plaćanja, bilo da je plaćen cijeli iznos računa ili samo dio. Izuzetak je obveznik koji sam registruje plaćanja kupovine prema stavu (9) ovog člana, koji evidentira ukupan iznos za svaki račun u prethodnom mjesecu.

- (12) Sve obaveze iz ovog člana primjenjuju se i u slučaju otkazivanja, promjene izvršenog plaćanja, te djelimičnog ili potpunog povrata uplaćenog iznosa za određenu e-fakturu. U slučaju povrata, šalje se poruka s istim podacima iz stava (4) ovog člana, uz oznaku negativnog iznosa.

Član 73.

(Tehničke i funkcionalne karakteristike)

Ministar će podzakonskim aktom, na prijedlog Stručnog odbora za fiskalne sisteme, urediti tehničke i funkcionalne karakteristike softverskog rješenja iz člana 72. ovog zakona i način komunikacije s Poreznom upravom.

V. NADZOR NAD PROVOĐENJEM OVOG ZAKONA

Odjeljak A. Nadzor

Član 74.

(Nadzor nad primjenom zakona)

- (1) Nadzor nad primjenom ovog zakona i pripadajućih podzakonskih akata vrši Ministarstvo.
- (2) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona i pripadajućih podzakonskih akata vrše inspektori Porezne uprave.
- (3) Izuzetno stavu (2) ovog člana, inspekcijski nadzor nad obavezom izdavanja računa, otpremnica i narudžbenica i zabranom oglašavanja vrše i inspektori Federalne uprave za inspekcijske poslove, putem tržišnog inspektorata.

Član 75.

(Nadzor nad korištenjem ESET-a)

- (1) Inspektori Porezne uprave mogu vršiti nadzor u poslovnim prostorijama obveznika fiskalizacije radi provjere pravilnog evidentiranja računa putem ESET-a, u skladu s posebnim propisima, radi utvrđivanja činjenica značajnih za oporezivanje.
- (2) Nadzor iz stava (1) ovog člana uključuje i provjeru usklađenosti korištenja ESET-a s odredbama ovog zakona.

Odjeljak B. Zabranjene aktivnosti

Član 76.

(Zabranjeno oglašavanje)

Komercijalno oglašavanje, marketing ili bilo koji oblik reklame za ESET koji ne ispunjavaju zahtjeve propisane ovim zakonom i pripadajućim podzakonskim aktima, a namijenjeni su za evidentiranje transakcija, zabranjeni su na teritoriji primjene ovog zakona.

Član 77.

(Zabranjena upotreba neodobrenog ESET-a)

Obvezniku fiskalizacije zabranjeno je koristiti hardver ili softver sistema za izdavanje

računa ukoliko proizvođač, zastupnik ili hardversko i/ili softversko rješenje nisu registrovani ili odobreni za stavljanje u promet na teritoriji primjene ovog zakona.

Član 78.

(Zabranjena zloupotreba ličnih podataka)

- (1) Lični podaci prikupljeni u svrhu izdavanja računa i provođenja fiskalizacije smiju se koristiti isključivo za te svrhe ili za druge svrhe u skladu sa svrhom njihovog prikupljanja.
- (2) Odnosi između klijenta i posrednika, izdavaoca računa ili pružaoca usluga informacionih tehnologija, u svojstvu administratora i obrađivača ličnih podataka, regulirani su propisima o zaštiti ličnih podataka, a odnose se na prikupljanje, prijem, slanje, čuvanje i obradu podataka u postupku izdavanja računa.
- (3) Pri korištenju ličnih podataka primjenjuju se odredbe propisa koji uređuju zaštitu ličnih podataka

VI. KAZNE NE ODREDBE

Odjeljak A. Posebne mjere

Član 79.

(Mjere zabrane obavljanja djelatnosti zbog neposjedovanja ESET-a)

- (1) Ako inspektor prilikom nadzora utvrdi da obveznik fiskalizacije ne posjeduje ESET čija je upotreba odobrena ovim zakonom, ili posjeduje informacioni sistem za izdavanje računa koji nema odobrenje prema ovom zakonu, izriče mu zabranu obavljanja djelatnosti na 90 dana.
- (2) Ako isti obveznik u roku od jedne godine od izvršenja prekršaja iz stava (1) ovog člana ponovo počini isti prekršaj, inspektor mu izriče zabranu obavljanja djelatnosti na 120 dana.
- (3) Zabrane iz st. (1) i (2) ovog člana provode se pečaćenjem prostora za obavljanje djelatnosti.

Član 80.

(Mjere zabrane obavljanja djelatnosti zbog neizdavanja računa ili otpremnice ili narudžbenice)

- (1) Ako inspektor prilikom nadzora utvrdi da obveznik fiskalizacije ne izdaje račune, otpremnice i narudžbenice putem ESET-a u trenutku fiskalizacije transakcija, izriče mu zabranu obavljanja djelatnosti na 90 dana.
- (2) Ako isti obveznik u roku od jedne godine od izvršenja prekršaja iz stava (1) ovog člana ponovo počini isti prekršaj, izriče mu se zabrana obavljanja djelatnosti na 120 dana.
- (3) Zabrane iz st. (1) i (2) ovog člana provode se pečaćenjem prostora za obavljanje djelatnosti.

Član 81.
(Mjere zbog neprijavljivanja iznajmljenog ESET-a)

- (1) Ako inspektor utvrdi da obveznik fiskalizacije posjeduje iznajmljeni ESET koji nije prijavljen Poreznoj upravi, izriču se sljedeće mjere:
 - a) obvezniku fiskalizacije zabrana obavljanja djelatnosti na 90 dana;
 - b) ovlaštenom servisu trajna zabrana obavljanja djelatnosti.
- (2) Mjere iz stava (1) ovog člana donose se pojedinačnim rješenjima Porezne uprave, koja se dostavljaju počiniocima uz obrazloženje.

Član 82.
(Otklanjanje nepravilnosti)

- (1) Ako se u nadzoru utvrde povrede ovog zakona ili propisa donesenih na njegovoj osnovi, osim onih za koje se izriču mjere zabrane propisane ovim zakonom, inspektor donosi rješenje kojim nalaže obvezniku fiskalizacije da u roku od najmanje sedam, a najviše trideset dana otkloni utvrđene nepravilnosti.
- (2) Ako obveznik ne postupi po rješenju iz stava (1) ovog člana u datom roku, Porezna uprava može izreći mjeru zabrane iz člana 79. ovog zakona.
- (3) Mjera iz stava (2) ovog člana traje dok obveznik ne otkloni nepravilnosti.

Odjeljak B. Novčane kazne

Član 83.
(Teški prekršaji)

- (1) Novčanom kaznom od 8.000,00 KM do 30.000,00 KM kaznit će se pravno lice za prekršaj ako:
 - a) ne izdaje račun u skladu s članom 5. stavom (2) ovog zakona,
 - b) ne izdaje otpremnice u skladu s članom 5. stavom (3) ovog zakona,
 - c) ne izdaje narudžbenicu u skladu s članom 5. stavom (4) ovog zakona,
 - d) ne izdaje, ne razmjenjuje niti prihvata e-fakture u skladu s članom 15. ovog zakona,
 - e) ne izdaje fiskalne račune u skladu s članom 20. ovog zakona,
 - f) ne vrši samofakturisanje prema članu 22. ovog zakona,
 - g) ne istakne obavijest iz člana 24. ovog zakona,
 - h) koristi usluge održavanja ESET-a od lica koje nije ovlašteno prema članu 37. ovog zakona,
 - i) koristi ili iznajmljuje ESET suprotno članu 40. ovog zakona,
 - j) ne posjeduje ESET u skladu s članom 58. stav (1) ovog zakona,
 - k) ne posjeduje internetsku vezu u skladu sa članom 58. stav (3) ovog zakona,
 - l) ne postupi u skladu s čl. 67., 68. i 69. ovog zakona,
 - m) koristi off-line mod ESET-a, a ne ispunjava uslove iz člana 69. ovog zakona,
 - n) izdaje korektivne račune suprotno članu 71. ovog zakona,
 - o) vrši oglašavanje suprotno članu 76. ovog zakona,
 - p) ne izvrši usklađivanje prema članu 86. ovog zakona,
 - r) koristi fiskalne uređaje suprotno članu 87. ovog zakona.

- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana, kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 3.000,00 KM do 10.000,00 KM.
- (3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana, kaznit će se i fizičko lice novčanom kaznom od 3.000,00 KM do 8.000,00 KM.
- (4) Novčane kazne iz st. (1), (2) i (3) ovog člana povećavaju se za 50% ako obveznik fiskalizacije ponovi isti prekršaj ili više prekršaja u roku od jedne godine od dana izvršenja prvog prekršaja iz stava (1) ovog člana.

Član 84.
(Lakši prekršaji)

- (1) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 18.000,00 KM kaznit će se pravno lice za prekršaj ako:
 - a) sadržaj e-fakture ili fiskalnog računa nije u skladu s čl. 13. i 18. ovog zakona,
 - b) postupi suprotno članu 25. stavu (1) ovog zakona i članu 26. ovog zakona,
 - c) nije registrovao mjesto poslovanja prema članu 51. ovog zakona,
 - d) nije registrovao ESET prema članu 52. ovog zakona,
 - e) nije registrovao operatera prema članu 53. ovog zakona,
 - f) nije registrovao druge informacijske sisteme prema članu 54. ovog zakona,
 - g) nije registrovan kao primalac ili izdavalac e-fakture prema članu 55. ovog zakona,
 - h) nije registrovan kao posrednički servis prema članu 56. ovog zakona,
 - i) ne ažurira knjigu prodaje i nabavke prema članu 57. ovog zakona.
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana, kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM.
- (3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana, kaznit će se i fizičko lice novčanom kaznom od 3.000,00 KM do 8.000,00 KM.
- (4) Novčane kazne iz st. (1), (2) i (3) ovog člana povećavaju se za 50% ako obveznik fiskalizacije ponovi isti prekršaj ili više prekršaja u roku od jedne godine od dana izvršenja prvog prekršaja iz stava (1) ovog člana.

Član 85.
(Prekršaji klijenta)

Novčanom kaznom od 100,00 KM do 500,00 KM kaznit će se klijent – fizičko lice za prekršaj ako postupi suprotno članu 27. ovog zakona.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 86.
(Obaveza usklađivanja)

- (1) Obveznici fiskalizacije dužni su uskladiti svoje poslovanje s odredbama ovog zakona i pravilnikom o dinamici fiskalizacije, prema sljedećem rasporedu:
 - a) Za B2C transakcije, usklađivanje mora biti izvršeno najkasnije u roku od dvije godine od početka primjene ovog zakona.
 - b) Za B2B i B2G transakcije, usklađivanje mora biti izvršeno najkasnije u roku od tri godine od početka primjene ovog zakona.

- (2) Subjekti iz člana 72. stav (1) ovog zakona dužni su uspostaviti komunikaciju s Poreznom upravom u skladu s odredbama ovog zakona i pravilnikom o dinamici fiskalizacije, u rokovima propisanim u stavu (1) tački b) ovog člana.
- (3) Ministar će pravilnikom propisati dinamiku fiskalizacije za sve obveznike fiskalizacije prema ovom zakonu.

Član 87.

(Korištenje starih fiskalnih sistema u prijelaznom periodu)

- (1) Prijelazni period traje tri godine od dana početka primjene ovog zakona.
- (2) Iznimno od člana 86. stava (1) tačka a) ovog zakona, obveznici fiskalizacije prema Zakonu o fiskalnim sistemima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/09) mogu koristiti fiskalni sistem koji zadovoljava tehničke i funkcionalne karakteristike definirane Pravilnikom o fiskalnim sistemima („Službene novine Federacije BiH“, br. 50/20, 92/20 i 28/21) i nakon isteka prijelaznog perioda iz stava (1) ovog člana, odnosno najkasnije četiri godine od početka primjene ovog zakona. Fiskalni sistem iz ovog stava mora biti u upotrebi od strane obveznika fiskalizacije prije početka primjene ovoga zakona.
- (3) Lica koja u periodu između stupanja na snagu i početka primjene ovog zakona ispune uslove da postanu obveznici fiskalizacije po ovom zakonu, dužna su upotrebljavati fiskalni sistem koji zadovoljava tehničke i funkcionalne karakteristike definirane Pravilnikom o fiskalnim sistemima („Službene novine Federacije BiH“, br. 50/20, 92/20 i 28/21).
- (4) Lica iz člana 37. ovog zakona dužna su održavati tehnički ispravne fiskalne sisteme iz ovog člana u skladu sa Poglavljem VII. **SERVISIRANJE FISKALNOG SISTEMA** iz Zakona o fiskalnim sistemima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/09)

Član 88.

(Podzakonski akti)

Ministar će u roku od 180 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti podzakonske akte propisane ovim zakonom, te urediti i druga pitanja od značaja za fiskalizaciju.

Član 89.

(Prestanak važenja)

- (1) U periodu od stupanja na snagu do početka primjene ovog zakona primjenjuje se Zakon o fiskalnim sistemima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/09) i njegovi pripadajući podzakonski akti.
- (2) Početkom primjene ovog zakona prestaju da važe: Poglavlje I. **OSNOVNE ODREDBE**, Poglavlje II. **OSOBI NE FISKALNIH SISTEMA**, Poglavlje IV. **STAVLJANJE U PROMET FISKALNOG SISTEMA**, Poglavlje VIII. **SISTEM KONTROLE U PROVOĐENJU OVOG ZAKONA** i Poglavlje IX. **OVLAŠTENJA ZA DONOŠENJE PODZAKONSKIH AKATA** iz Zakona o fiskalnim sistemima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/09).
- (3) Istekom četiri godine od početka primjene ovog zakona prestaju da važe: Poglavlje III., Poglavlje V. **FISKALIZACIJA FISKALNIH SISTEMA**, Poglavlje VI. **EVIDENTIRANJE, STORNIRANJE I REKLAMIRANJE PROMETA**, Poglavlje

VII. SERVISIRANJE FISKALNOG SISTEMA, i Poglavlje X. KAZNENE ODREDBE iz Zakona o fiskalnim sistemima ("Službene novine Federacije BiH", broj: 81/09).

- (4) U periodu iz stava (1) ovog člana zabranjeno je certificiranje novih fiskalnih sistema u skladu s Poglavljem IV. STAVLJANJE U PROMET FISKALNOG SISTEMA Zakona o fiskalnim sistemima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/09).

Član 90.
(Stupanje na snagu)

- (1) Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.
- (2) Ovaj zakon počinje se primjenjivati nakon donošenja svih potrebnih podzakonskih akata za njegovu primjenu i uspostave tehničkih i administrativnih kapaciteta potrebnih za njegovu primjenu, a najkasnije u roku od 18 mjeseci od mjeseca u kojem je Zakon stupio na snagu.

O B R A Z L O Ž E N J E

PRIJEDLOGA ZAKONA O FISKALIZACIJI TRANSAKCIJA U FEDERACIJI BIH

1. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu III. 1. tačka c), koji je izmijenjen amandmanima VIII, LXXXIX i CVI i članu IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojima je u isključivoj nadležnosti Federacije donošenje propisa o finansijama i finansijskim institucijama Federacije i fiskalna politika Federacije, a Parlament Federacije, uz ostale ovlasti predviđene Ustavom, odgovoran je za donošenje zakona o obnašanju dužnosti federalne vlasti.

2. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Proces fiskalizacije prometa, odnosno transakcija u privredi Federacije BiH, nije nov pojam, budući da je sistem fiskalizacije reguliran Zakonom o fiskalnim sistemima donesenim 2009. godine, a koji je počeo da se primjenjuje od 2010/2011. godine. Ipak, imajući u vidu da fiskalizacija u svojoj suštini podrazumijeva korištenje savremenih tehničko-tehnoloških rješenja i njenu integraciju u svakodnevno poslovanje subjekata, postojeći pravni okvir pokazao se nedovoljnim za praćenje brzog razvoja informacionih tehnologija i sveobuhvatne digitalizacije poslovnih procesa u privredi.

Primarno, analiza postojećeg stanja u oblasti izvještavanja o transakcijama putem fiskalnog sistema u Federaciji BiH otkrila je niz problema u primjeni važećeg pravnog i tehničko-tehnološkog okvira. Glavni izazovi odnose se na fragmentirano izvještavanje i zastarjelost informacionih tehnologija koje se koriste u procesu fiskalizacije, kako sa strane fiskalnih sistema, tako i sa strane Porezne uprave.

Fragmentirano izvještavanje odnosi se prvenstveno na neujednačen obuhvat obveznika i transakcija koje se prijavljuju. Kao posljedica ove fragmentacije, stvara se povoljno tlo za porezne prevare i utaju poreza, što se može objasniti kroz četiri glavna razloga:

- Nepotpuno pokrivanje transakcija – Izvještavanje ne obuhvata sve realizirane transakcije, što otežava praćenje ukupnog prometa i povezivanje pojedinačnih poslovnih događaja.
- Nedostatak detaljnih podataka – Podaci koji se dostavljaju su nepotpuni, što onemogućava efikasnu analizu rizika i automatsku obradu podataka za potrebe ciljanog poreznog nadzora.
- Neodgovarajuća kaznena politika – Kazne za neevidentiranje transakcija nisu dovoljno odvraćajuće, pa je često finansijski isplativije platiti kaznu nego uredno prijaviti i platiti porez.
- Zastarjela IT rješenja – Informacioni sistemi za izvještavanje ne prate savremene modalitete poslovanja, poput ekonomije platformi i digitalnih tržišta, što dodatno otežava praćenje i kontrolu transakcija.

Zastarjela tehnološka rješenja, drugi je veliki problem trenutnog sistema fiskalizacije, a rezultat su ograničavajućih zakonskih odredbi koje reguliraju tehničke i tehnološke aspekte fiskalnih sistema, a što se posljedično odražava i na uspostavljene mehanizme za izvještavanje, funkcioniranje i nadzor. Trenutni sistem fiskalizacije obuhvata samo dio podataka o ostvarenim prometima, i to djelimično promet koji se

realizira prema krajnjim potrošačima (B2C) kao i djelimični promet između poslovnih subjekata (B2B), uslijed izuzeća. Zbog toga sistem izvještavanja ne pruža potpune i sveobuhvatne informacije. Puna obuhvatnost podataka omogućila bi da fiskalizacija postane pouzdan izvor informacija o makroekonomskim kretanjima i trendovima.

Ovi problemi ukazuju na potrebu za unapređenjem zakonodavnog i tehnološkog okvira fiskalizacije, kako bi se osigurala potpuna transparentnost, efikasnost i pravovremenost u izvještavanju i kontroli poreznih obaveza.

Sagledavajući predočene nedostatke postojećeg sistema fiskalizacije, kao i iskustva drugih zemalja koji su provele neki od modela fiskalizacije, te uvažavajući određene prijedloge, komentare i sugestije svih učesnika u javnoj raspravi, predlaže se uvođenje fiskalizacije na tragu kombinacije koji prema procjenama donosi zadovoljavajuće koristi u odnosu na prateće troškove.

Svrha novog Zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH je:

- *Uspostavljanje sveobuhvatnog sistema izvještavanja Porezne uprave o poslovnim transakcijama:* Fiskalizacija obuhvata širi spektar transakcija, obveznika i dokumenata u prometu, uključujući račune, fakture, otpremnice i narudžbenice. Time se postiže detaljniji i precizniji nadzor nad prometom roba i usluga, što omogućava Poreznoj upravi da prati i analizira podatke u realnom vremenu.
- *Pružanje besplatnih aplikacija za male obveznike fiskalizacije:* Cilj je smanjiti troškove uvođenja fiskalizacije na najmanju moguću mjeru, odnosno na 0 KM za male obveznike, čime se olakšava njihova uključenost u sistem i potiče formalizacija poslovanja. Time se osigurava da fiskalizacija bude dostupna i primjenjiva za sve kategorije obveznika, bez dodatnog finansijskog opterećenja.
- *Smanjenje porezne evazije kroz unakrsnu provjeru podataka u Poreznoj upravi:* Fiskalizacija omogućava praćenje svih transakcija u realnom vremenu, što značajno otežava neformalno poslovanje i utaju poreza. Porezna uprava ima pristup tačnim i sigurnim podacima, što joj omogućava efikasniju kontrolu, planiranje i donošenje odluka s ciljem povećanja porezne discipline i stabilnosti javnih finansija.
- *Usklađivanje sa evropskim direktivama i modernizacija poreznog sistema:* Novi zakonski okvir usklađuje fiskalizaciju sa EU standardima, uvodi elektronske fiskalne sisteme i centralnu platformu za fiskalizaciju, čime se podiže nivo transparentnosti i sigurnosti u poreznom sistemu.
- *Povećanje efikasnosti naplate poreza i suzbijanje sive ekonomije:* Fiskalizacija doprinosi smanjenju nelojalne konkurencije i povećava prihode budžeta kroz bolju evidenciju i kontrolu prometa, što je ključno za održivost javnih finansija i razvoj ekonomije.

Time se postižu dva ključna cilja: (1) precizno utvrđivanje iznosa PDV-a koji se prikuplja unutar Federacije te (2) tačno određivanje drugih poreznih obaveza koje proizlaze iz tih transakcija. Uspostavljanjem ovog sistema nadzora nad transakcijama osigurava se viši nivo fiskalne stabilnosti javnih finansija jer se povećava efikasnost u naplati kako indirektnih, tako i direktnih poreza. Na ovaj način se smanjuje prostor za poreznu evaziju i neformalnu ekonomiju, što doprinosi stabilnijem i pravednijem poreznom sistemu.

Glavni instrument u borbi protiv utaje poreza predstavlja sinergijska kombinacija tri ključna elementa: kvalitetnog i jasnog zakonodavstva, pristupa informacijama u realnom vremenu i primjene savremenih tehnoloških rješenja. Svaki od ovih elemenata ima nezamjenjivu ulogu u stvaranju efikasnog poreznog sistema.

Zakonodavstvo, kao temelj fiskalne discipline, mora biti jasno, precizno i prilagođeno savremenim ekonomskim tokovima. Zakon o fiskalizaciji transakcija u FBiH, kao dio takvog okvira, postavlja pravila i obaveze za sve učesnike u poslovnim transakcijama, čime se smanjuju pravne praznine i mogućnosti za zloupotrebe. Novim Zakonom predlaže se da svaka transakcija mora biti dokumentirana ili putem računa ili faktura, a o svim transakcijama bi se trebala izvještavati Porezna uprava. Bez kvalitetnog zakonodavstva, ni najmodernija tehnologija ne može ostvariti željeni efekat.

Pristup podacima o transakcijama u realnom vremenu omogućava Poreznoj upravi FBiH da brzo i efikasno prati promet, identifikuje nepravilnosti i reagira na potencijalne nepravilnosti ili pokušaje utaje poreza. Ovo znatno smanjuje vrijeme između izvršenja transakcije i njenog evidentiranja, povećava transparentnost i smanjuje prostor za nelegalne aktivnosti.

Uvođenje elektronskih sistema za evidentiranje transakcija, centralizovanog informacionog sistema u Poreznoj upravi i automatizovanih procesa omogućava pouzdano i sigurno evidentiranje svih transakcija. Tehnologija će olakšati rad Porezne uprave FBiH i smanjit će se administrativni troškovi za obveznike, čineći fiskalni sistem pristupačnijim i efikasnijim.

Opredjeljenje Vlade Federacije BiH za modernizaciju fiskalnog sistema i suzbijanje neformalne ekonomije predstavlja strateški korak ka jačanju fiskalne stabilnosti i održivom ekonomskom razvoju. Modernizacija poreznog sistema će imati višestruke pozitivne efekte:

- Povećanje javnih prihoda kroz smanjenje neformalne ekonomije i povećanje stepena naplate poreza, što direktno doprinosi stabilnosti budžeta.
- Unapređenje javnih usluga jer veći i stabilniji prihodi omogućavaju kvalitetnije finansiranje obrazovanja, zdravstva, infrastrukture i drugih ključnih sektora.
- Poticanje povoljnijeg poslovnog okruženja kroz pravnu sigurnost i transparentnost, što jača povjerenje građana i privrede u državu i njene institucije.

Zakon o fiskalizaciji transakcija u Federaciji Bosne i Hercegovine predstavlja jedan od ključnih reformskih zakona u okviru fiskalnog sistema ovog entiteta. Njegova usklađenost sa novim poreznim pravilima Evropske unije proizlazi iz činjenice da su koncept i osnovna načela zakona razvijani u skladu sa smjernicama i prioritetima fiskalne politike kako Federacije, tako i Evropske unije.

Ovim zakonom uspostavlja se sistem elektronskog izvještavanja o poslovnim transakcijama između obveznika fiskalizacije i Porezne uprave Federacije BiH. Sistem precizno definira ko su obveznici izvještavanja, odnosno subjekti koji su dužni prijavljivati svoje transakcije, kao i funkcije informacionih sistema koje ti obveznici koriste za evidentiranje i slanje podataka. Također, zakon jasno utvrđuje prava i obaveze svih učesnika u procesu fiskalizacije, uključujući Stručni odbor, Ministarstvo

finansija, Poreznu upravu, proizvođače i zastupnike fiskalnih uređaja, servisne organizacije, kao i same obveznike izvještavanja.

U odnosu na trenutni zakon, ovim Prijedlogom zakona o fiskalizaciji transakcija uređuje se fiskalizacija svih računa u krajnjoj potrošnji u B2C segmentu, izdavanje i fiskalizacija e-faktura između poreznih obveznika u B2B segmentu te fiskalizacija računa izdatih u poslovanju između poreznih obveznika i javnih tijela u B2G segmentu.

Značajno proširenje obuhvata obveznika u ovom zakonu rezultat je više faktora. Prije svega, to je usklađivanje sa Direktivom Vijeća (EU) 2025/516 od 11. marta 2025. godine, kojom se mijenja Direktiva 2006/112/EZ u dijelu pravila o PDV-u, prilagođenih digitalnom dobu. Ova direktiva zahtijeva širi krug obveznika izvještavanja kako bi se obuhvatile sve relevantne transakcije u skladu sa savremenim poreznim pravilima EU. Pored toga, proširenje obuhvata omogućava detaljnije i potpunije prikupljanje podataka o svakoj pojedinačnoj transakciji. Takav pristup omogućava efikasnu unakrsnu provjeru podataka, čime se značajno unapređuju kapaciteti Porezne uprave Federacije BiH za kontrolu i nadzor poreznih obaveza, te se smanjuje prostor za porezne nepravilnosti i utaju.

3. OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

Opće politike zastupljene kod kreiranja Prijedloga zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH, fokusirane su na nekoliko ključnih ciljeva usmjerenih na povećanje pravne sigurnosti, smanjenje poreznih prevara i PDV-jaza, te digitalizaciju i pojednostavljenje sistema izvještavanja o transakcijama.

- 1) Uspostavljanje sveobuhvatnijeg sistema izvještavanja o transakcijama radi povećanja pravne sigurnosti i smanjenja PDV-jaza i poreznih prevara.
- 2) Sistem izvještavanja o transakcijama prilagođen novim modelima poslovanja (npr. ekonomija platformi).
- 3) Uspostavljanje digitalnih rješenja u sistemu izvještavanja o transakcijama u realnom vremenu za borbu protiv poreznih prevara i evazije.
- 4) Pojednostavljenje procesa evidentiranja i izvještavanja radi ispunjavanja poreznih obaveza i smanjenje administrativnog tereta za porezne obveznike.

Zakon o fiskalizaciji transakcija u Federaciji Bosne i Hercegovine sastoji se od 7 Poglavlja, i to: Uvodne odredbe, Izdavanje računa, Elektronski sistem za evidentiranje transakcija, Evidentiranje transakcija, Sistem nadzora, Kaznene odredbe i Prijelazne i završne odredbe.

I. OSNOVNE ODREDBE

Odjeljak A. Uvodne napomene

Član 1. (Predmet Zakona)

Ovim članom se uređuju ključni elementi fiskalizacije: obaveza izdavanja računa, elektronski sistemi za evidentiranje transakcija, sistem nadzora nad fiskalizacijom, kaznene odredbe i druga pitanja značajna za fiskalizaciju na teritoriji Federacije BiH. Cilj je uspostaviti pravni okvir za fiskalizaciju transakcija u Federaciji BiH.

Član 2. (Svrha Zakona)

Svrha Zakona je sprečavanje utaje poreza koja proizlazi iz neformalne ekonomije. To se postiže primjenom tehnoloških sistema koji omogućavaju sigurno prikupljanje i

prijenos podataka o svakoj transakciji u realnom vremenu, čime se povećava transparentnost i efikasnost porezne kontrole.

Član 3. (Direktive EU)

Ovim članom se Zakon djelimično usklađuje sa Direktivom Evropskog parlamenta i Vijeća 2014/55/EU o elektronskom izdavanju računa u javnoj nabavci. Time se osigurava harmonizacija sa evropskim standardima i praksama u oblasti fiskalizacije i elektronskog poslovanja

Član 4. (Definicije)

Ovaj član precizno definira ključne pojmove koji se koriste u Zakonu, čime se osigurava jednoznačno tumačenje i dosljedna primjena zakonskih odredbi. Definicije obuhvataju različite vrste poslovnih odnosa (B2C, B2B, B2G), tehničke i pravne termine kao što su Centralna platforma za fiskalizaciju, elektronski potpis, fiskalizacija, obveznik fiskalizacije, račun, sigurnosni i verifikacioni brojevi računa, te pojmove vezane za poslovne lokacije, transakcije i učesnike u fiskalnom sistemu. Time ovaj član postavlja temelj za pravilnu i jasnu primjenu zakona u praksi, omogućavajući preciznu identifikaciju subjekata, dokumenata i procesa u fiskalizaciji.

Odjeljak B. Obveznik fiskalizacije

Član 5. (Obveznik izdavanja akata transakcije)

Ovim članom se definira da je obveznik izdavanja računa svako lice koje realizira transakcije za koje je zakonski potrebna vjerodostojna isprava (račun). Obveznik je dužan da u trenutku nastanka transakcije izda račun i omogući njegovu dostupnost drugoj strani u transakciji, osim ako zakon ne predviđa izuzeće. Cilj je osigurati transparentnost i dokumentovanje svih relevantnih transakcija.

Član 6. (Obveznik fiskalizacije)

Ovim članom se utvrđuje da su obveznici fiskalizacije lica koja su dužna putem elektronskog sistema (ESET) izvještavati Poreznu upravu o transakcijama. Obveznici fiskalizacije su privredna društva, samostalni poduzetnici, organizacije sa sjedištem u Federaciji, poslovne jedinice stranih subjekata koje posluju u Federaciji, te organi uprave koji obavljaju fiskalizirane transakcije. Porezna uprava vodi registar ovih obveznika, čime se uspostavlja kontrola i nadzor nad fiskalnim obavezama.

Član 7. (Izuzeće obveznika fiskalizacije)

Ovim članom se propisuju izuzeci od obaveze fiskalizacije za određene djelatnosti, kao što su javna uprava, odbrana, socijalno osiguranje, zdravstvena zaštita bez naplate, vanteritorijalne organizacije i vjerske organizacije. Također, određene institucije poput Centralne banke, komisije za vrijednosne papire, banaka i društava za osiguranje imaju uslovno izuzeće za transakcije iz svojih djelatnosti. Izuzetak je predviđen i za samostalne poduzetnike registrovane kao obrtnike za tradicionalne zanate. Ukoliko lica iz ovih kategorija obavljaju djelatnosti izvan izuzetih, obavezni su fiskalizirati te transakcije. Ovaj član ima za cilj precizno definirati ko je oslobođen fiskalizacije da bi se izbjeglo nepotrebno opterećenje.

Član 8. (Djelimično izuzeće advokata od obaveze fiskalizacije)

Advokati i advokatske kancelarije nisu obavezni fiskalizirati transakcije koje se odnose isključivo na pravno zastupanje pred sudovima i nadležnim organima. Međutim, fiskalizacija se primjenjuje na sve ostale usluge advokata, kao što su pravni savjeti, sastavljanje pravnih dokumenata i druge konsultantske usluge.. Cilj je prilagoditi fiskalizaciju specifičnostima advokatske djelatnosti.

Konsultantske usluge koje pružaju advokati uglavnom se odnose na opće pravne savjete i ne uključuju specifične detalje o predmetima ili klijentima, pa evidentiranje

takvog prometa putem fiskalizacije ne bi nužno otkrivalo sadržaj profesionalne tajne. Isto je slučaju sa sastavljanjem tužbi, prijedloga, zahtjeva, molbi, pravnih lijekova, predstavki i drugih podnesaka, kao i sastavljanje ugovora, testamenata, poravnanja, izjava, općih i pojedinačnih akata i drugih isprava. Fiskalni račun bi sadržavao samo osnovne podatke o vrsti usluge i iznosu, bez detalja o predmetu ili identitetu klijenta. I trenutni fiskalni račun u maloprodaji ne sadrži identitet kupca, pa se isto može primijeniti i kod advokata.

Pravno zastupanje, s druge strane, često uključuje osjetljive informacije i specifične podatke o predmetima i klijentima, pa bi fiskalizacija takvih usluga mogla ugroziti povjerljivost i profesionalnu tajnu. Zastupanje pred sudovima je jedan od osnovnih oblika advokatske djelatnosti, koji uključuje vođenje postupaka u ime i za račun klijenata pred sudskim i drugim nadležnim organima. Međutim, zastupanje nije ograničeno samo na sudske postupke. Advokati pružaju i druge usluge zastupanja, kao što su posredovanje u pravnim poslovima, mirno rješavanje sporova, zastupanje u upravnim i drugim postupcima, te obavljanje poslova pravne pomoći u ime i za račun klijenata.

Dakle, ako se usluge pravnog zastupanja pred sudovima izuzmu iz obaveze fiskalizacije, a evidentiraju se samo konsultantske usluge na općem nivou, rizik od otkrivanja profesionalne tajne je znatno smanjen ili praktično nepostojeći. Ove aktivnosti se mogu smatrati i dijelom konsultativne djelatnosti, naročito kada advokat zastupa klijenta u pregovorima, sklapanju ugovora ili pruža pravne savjete u vezi sa pravnim poslovima i sporovima, a ne vodi formalni sudski postupak.

Odjeljak C. Predmet fiskalizacije

Član 9. (Transakcije koje su predmet fiskalizacije)

Ovim članom se definiraju vrste transakcija koje podliježu fiskalizaciji, odnosno za koje obveznik fiskalizacije mora provoditi fiskalne procedure. To uključuje prodaju proizvoda, robe, usluga i prava, prijenos imovine pravnih lica, ustupanje autorskih prava i licenci, transakcije putem samouslužnih automata, usluge u okviru privredne djelatnosti, davanje poklona ili nagrada (osim poslovnih uzoraka u uobičajenim količinama), usluge izvršene u svoje ime za račun drugog lica, razmjenu usluga za druga dobra ili usluge, kao i druge transakcije propisane podzakonskim aktima. Izuzete su transakcije prodaje lične imovine fizičkih lica koje nisu dio redovne djelatnosti. Ovaj član jasno određuje opseg fiskalizacije kako bi se osigurala transparentnost i kontrola poreznih obaveza.

Član 10. (Momenat fiskalizacije transakcija)

Ovim članom se utvrđuje trenutak kada nastaje obaveza fiskalizacije: to je prvi od dva događaja — izvršenje transakcije ili plaćanje po transakciji. Za obveznike PDV-a, momenat fiskalizacije usklađuje se s propisima o PDV-u u BiH. Ova odredba osigurava pravovremenu evidenciju i izvještavanje o transakcijama, što je ključno za efikasan porezni nadzor.

Član 11. (Načini plaćanja u transakcijama)

Član precizira vrste plaćanja u fiskaliziranim transakcijama: gotovinsko plaćanje obuhvata direktnu predaju novca, kao i plaćanja putem platnih kartica, bona ili vaučera; bezgotovinsko plaćanje podrazumijeva prijenos novca između računa ili namirenje obaveza bez upotrebe gotovine; kombinovano plaćanje predstavlja plaćanje koje se dijelom vrši gotovinski, a dijelom bezgotovinski. Ova klasifikacija omogućava pravilnu evidenciju i fiskalizaciju različitih oblika plaćanja.

II. IZDAVANJE RAČUNA

Odjeljak A. Elektronska faktura

Član 12. (Elektronska faktura)

Definira elektronsku fakturu (e-fakturu) kao račun u strukturiranom elektronskom formatu koji omogućava automatsku i elektronsku obradu. Također propisuje da format e-fakture mora biti usklađen sa evropskim standardom EN 16931, čime se osigurava interoperabilnost i usklađenost sa međunarodnim normama.

Član 13. (Sadržaj e-fakture)

Navodi obavezne podatke koje e-faktura mora sadržavati, uključujući identifikacione podatke izdavaoca i klijenta, detalje o transakciji, PDV elemente, instrukcije za plaćanje, sigurnosne brojeve i QR kod. Time se garantuje potpuna i jasna evidencija transakcija, što omogućava pouzdanu fiskalnu kontrolu i transparentnost.

Član 14. (Autentičnost e-fakture)

Propisuje da autentičnost porijekla, integritet sadržaja i čitljivost e-fakture moraju biti osigurani od izdavanja do kraja roka čuvanja. To se postiže korištenjem elektronskog certifikata i potpisa, čime se garantuje vjerodostojnost i nepromjenjivost fakture u digitalnom obliku.

Član 15. (Obaveza izdavanja e-fakture)

Utvrđuje obavezu izdavanja, slanja i prihvatanja e-fakture za transakcije između obveznika PDV-a ili poreza na dobit (B2B) na teritoriji Federacije BiH, ako je plaćanje bezgotovinsko. Također dozvoljava izdavanje e-fakture u drugim slučajevima, uz saglasnost primaoca ili registraciju na Centralnoj platformi za fiskalizaciju (CPF). Ovim se potiče digitalizacija i efikasnost u poslovanju.

Član 16. (E-fakture u transakcijama sa javnim organima)

Propisuje obavezu izdavanja, slanja i prihvatanja e-fakture u transakcijama između obveznika fiskalizacije i javnih organa (B2G). Izuzetak je za račune vezane za odbranu i sigurnost gdje su potrebne posebne mjere zaštite. Ovaj član osigurava transparentnost i efikasnost u javnoj nabavci i poslovanju sa državnim institucijama.

Odjeljak B. Fiskalni računi

Član 17. (Fiskalni račun)

Definira fiskalni račun kao svaki račun, u papirnoj ili elektronskoj formi, koji nije elektronska faktura (e-faktura) po standardima iz člana 13. Fiskalni računi se izdaju za transakcije tipa B2C (business-to-consumer), odnosno u poslovanju između obveznika fiskalizacije i krajnjeg potrošača.

Član 18. (Sadržaj fiskalnog računa)

Propisuje obavezne elemente fiskalnog računa, uključujući naziv „FISKALNI RAČUN“, datum i vrijeme izdavanja, broj računa, identifikacione podatke izdavaoca, detalje o artiklima, PDV elemente, sigurnosne brojeve (VBR, SBR) i QR kod. Također se propisuje označavanje računa sa „SAMOFAKTURISANJE“ kada je primjenjivo, te obaveza izdavaoca da unese tačne i potpune podatke. Računi koji ne ispunjavaju ove uslove nisu priznati kao validni za porezne potrebe.

Član 19. (Sljednost računa)

Utvrđuje obavezu obveznika fiskalizacije da numerički brojeve računa u neprekidnom redoslijedu bez praznina, uz mogućnost prekida na početku nove kalendarske godine. Također, obveznik mora internim aktom urediti pravila numeracije, popis mjesta poslovanja i dodijeljene oznake ESET-a, čime se osigurava uredna evidencija i kontrola fiskalnih računa.

Član 20. (Obaveza izdavanja fiskalnih računa)

Propisuje da se fiskalni račun izdaje za transakcije obveznika fiskalizacije koje nisu obuhvaćene obavezom izdavanja e-fakture (član 16), ako je plaćanje gotovinsko. Fiskalni račun mora sadržavati propisane podatke i biti izdat putem fiskalizacijske procedure. Izuzetak je za elektronske usluge ili transakcije ugovorene i plaćene putem digitalnih kanala, gdje račun može biti dostavljen digitalno, uz saglasnost klijenta ako je fizičko lice ili nije obveznik fiskalizacije.

Odjeljak C. Način izdavanja računa

Član 21. (Izdavanje računa)

Propisuje se obaveza obveznika fiskalizacije da mora izdati račun u papirnom ili digitalnom obliku na zahtjev kupca, osim u posebnim slučajevima gdje je fiskalizacija obavezna, ali izdavanje računa nije. Svrha člana je osigurati da kupci dobiju vjerodostojan dokaz o transakciji, dok se istovremeno omogućava pojednostavljenje i fleksibilnost u posebnim situacijama (npr. prodaja karata, parking, usluge kladenja). Također, omogućava izdavanje računa preko ovlaštenih trećih lica ili samofakturisanje, te osigurava kontrolu i nadzor Porezne uprave.

Član 22. (Samofakturisanje)

Propisuje se da je kupac, koji je obveznik fiskalizacije, dužan sam izdati račun i evidentirati ga kada kupuje od lica koja nisu porezni obveznici, osim ako prodavac koristi Centralnu platformu za fiskalizaciju (CPF). Svrha člana je spriječiti porezne zloupotrebe i osigurati evidenciju transakcija u situacijama kada prodavac nije registrovan, čime se povećava porezna transparentnost.

Član 23. (Provjera računa)

Klijenti mogu provjeriti da li je njihov račun prijavljen Poreznoj upravi do 60 dana od izdavanja, putem CPF, QR koda ili linka na računu. Svrha člana je omogućiti transparentnost i kontrolu poreznih obaveza, kao i zaštitu prava kupaca da provjere validnost računa.

Član 24. (Obavijest o izdavanju računa)

Obveznik fiskalizacije mora na vidnom mjestu istaknuti obavijest o obavezi izdavanja i preuzimanja računa, te prava klijenta da ne plati bez računa i da vrati reklamiranu robu ako račun nije izdat. Svrha člana je podizanje svijesti kupaca o njihovim pravima i obavezama obveznika fiskalizacije, te jačanje porezne discipline.

Odjeljak D. Čuvanje računa

Član 25. (Čuvanje računa)

Izdavaoci računa dužni su ih čuvati u skladu sa poreznim i računovodstvenim propisima, a Porezna uprava najmanje 11 godina. Svrha člana je osigurati dugoročnu dostupnost i sigurnost fiskalnih podataka radi poreznog nadzora i revizije.

Član 26. (Čuvanje digitalnih podataka o transakciji)

Digitalni podaci o transakcijama moraju biti arhivirani nepromijenjeni, zaštićeni i isključivo na teritoriji Federacije BiH, uz jasno prepoznavanje eventualnih nedostataka u evidenciji. Prijenos podataka u eksterni sistem je moguć samo ako se čitljivost i integritet podataka ne narušavaju. Svrha je osigurati sigurnost, integritet i dostupnost digitalnih fiskalnih podataka za potrebe kontrole i nadzora.

Član 27. (Čuvanje fiskalnog računa)

Klijent je dužan da fiskalni račun preuzme i čuva u radijusu od 20 metara od mjesta izdavanja, te ga na zahtjev pokaže nadzornim organima. Svrha člana je omogućiti efikasnu kontrolu i dokazivanje valjanosti transakcija na licu mjesta.

III. ELEKTRONSKI SISTEM ZA EVIDENTIRANJE TRANSAKCIJA

Odjeljak A. Karakteristike elektronskog sistema za evidentiranje transakcija

Član 28. (Elektronski sistem za evidentiranje transakcija (ESET))

Uređuje se ESET kao softverska aplikacija ili cloud rješenje koje omogućava kompletan proces fiskalizacije, uključujući unos podataka, sastavljanje i izdavanje računa, kreiranje i potpisivanje elektronskih faktura, komunikaciju sa Poreznom upravom putem sigurnosnog modula (SM), te arhiviranje podataka. Svrha ove odredbe je uspostavljanje standardiziranog i sigurnog sistema za elektronsku evidenciju i fiskalizaciju transakcija, čime se osigurava transparentnost, tačnost i pravovremenost u evidentiranju poslovnih aktivnosti. Posebno je naglašeno da za djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva ESET može imati dodatne funkcije poput sastavljanja i izdavanja narudžbenica, elektronskog potpisivanja i izrade računa na osnovu narudžbenica, što olakšava fiskalizaciju u tim specifičnim djelatnostima. Također, ESET može imati dodatne funkcije za izdavanje otpremnica i povezane procese, što dodatno proširuje njegovu primjenu u poslovnoj praksi. Odredba omogućava instalaciju ESET-a na različite uređaje, uključujući računare, mobilne telefone, tablete i fiskalne kase, čime se postiže fleksibilnost u korištenju sistema. Definirane su i vrste ESET-a: za fiskalne račune, za e-fakture i kombinovani sistem, što omogućava prilagođavanje različitim potrebama korisnika. Obaveza korisnika je da ESET koristi na način koji garantuje potpunu, ispravnu i pravovremenu evidenciju svake transakcije, čime se osigurava integritet i pouzdanost podataka. Korištenje sigurnosnog modula (SM) je obavezno i propisano posebnim članom, što dodatno osigurava sigurnost i zaštitu podataka u sistemu.

Član 29. (Izuzeća od elektronskog sistema za evidentiranje transakcija)

Ovaj član jasno definira koje uređaje i programe ne treba smatrati dijelom Elektronskog sistema za evidentiranje transakcija (ESET). Izuzeća uključuju samouslužne uređaje i automate, računovodstvene programe, kao i druge sisteme koje Ministar može definirati podzakonskim aktima. Cilj je precizno odvojiti ESET od drugih sistema koji ne podliježu fiskalizaciji, čime se izbjegava nepotrebna regulacija i osigurava jasna pravna distinkcija u primjeni zakona.

Član 30. (Sigurnosni modul (SM))

Sigurnosni modul je ključna softverska komponenta unutar ESET-a koja garantuje sigurnu obradu, zaštitu i integritet podataka o transakcijama. SM omogućava autentifikaciju, autorizaciju, enkripciju, digitalno potpisivanje i evidenciju svake transakcije, čime se sprečavaju zloupotrebe i neovlaštene izmjene podataka. Također, SM komunicira sa Poreznom upravom i izvršava njene naredbe, osiguravajući pravovremenu kontrolu i nadzor fiskalnih podataka. U slučaju kršenja pravila ili prestanka poslovanja poreznog obveznika, Porezna uprava može obustaviti rad SM, čime se onemogućava dalja fiskalizacija.

Član 31. (Tehničke i funkcionalne karakteristike)

Ovaj član daje Ministarstvu ovlaštenje da, uz konsultacije sa Stručnim odborom za fiskalne sisteme, donese podzakonske akte kojima će detaljno urediti tehničke i funkcionalne specifikacije ESET-a, sigurnosnog modula i sistema komunikacije sa Poreznom upravom. Time se osigurava standardizacija, usklađenost sa tehnološkim zahtjevima i efikasno funkcioniranje fiskalnog sistema u praksi.

Odjeljak B. Stavljanje ESET-a u promet

Član 32. (Registrovani proizvođač ili zastupnik (RPZ))

Ovaj član uvodi obavezu da se Elektronski sistem za evidentiranje transakcija (ESET) na teritoriji Federacije može plasirati isključivo preko registrovanih proizvođača ili zastupnika (RPZ). Time se osigurava kontrola kvaliteta i usklađenosti ESET-a sa zakonskim zahtjevima, kao i transparentnost tržišta. Status RPZ se stječe registracijom kod Ministarstva, traje pet godina i može biti oduzet ako se ne ispune propisani uslovi, čime se štiti integritet sistema.

Član 33. (Uslovi za stjecanje i gubitak statusa RPZ)

Član detaljno propisuje uslove koje privredna društva moraju ispuniti da bi stekla status RPZ, uključujući registraciju i djelatnost u relevantnim oblastima (programiranje, proizvodnja računara i softvera), tehničke i kadrovske kriterije (stručni kadar, certifikati kvaliteta, servisna mreža), te finansijske garancije. Također, definirani su razlozi za gubitak statusa RPZ, kao što su neispunjavanje uslova, zloupotrebe ili neusklađenost sa zakonom. Ova odredba osigurava da samo pouzdani i kvalificirani subjekti mogu učestvovati u plasmanu ESET-a, čime se garantuje sigurnost i kvalitet fiskalnih sistema.

Član 34. (Aktiviranje garancije)

Ovaj član propisuje aktiviranje garancije koju RPZ mora osigurati kao finansijsku sigurnost u slučaju nepoštivanja zakonskih obaveza, naročito kod oduzimanja statusa RPZ zbog ozbiljnih povreda propisa. Garancija služi kao sredstvo kompenzacije za oštećene obveznike i Budžet Federacije, čime se dodatno štiti finansijska stabilnost i povjerenje u sistem.

Član 35. (Ovlaštenje za puštanje u promet ESET-a)

Prije puštanja ESET-a u promet, RPZ mora pribaviti od Ministarstva odobrenje koje potvrđuje tehničku i funkcionalnu usklađenost sistema sa zakonskim zahtjevima. Svaka izmjena na ESET-u zahtijeva novo odobrenje, a neodobrene promjene dovode do gubitka važenja odobrenja. Ministarstvo ima ovlaštenje da oduzme odobrenje i naloži obustavu upotrebe sistema ukoliko se ne poštuju propisani standardi. Troškove ispitivanja snosi RPZ, a tehničku provjeru vrši Stručni odbor za fiskalne sisteme. Ova odredba osigurava visok nivo kontrole kvaliteta i sigurnosti ESET-a na tržištu.

Član 36. (Upotreba ESET-a)

Ovaj član uređuje prava i obaveze obveznika fiskalizacije u pogledu korištenja ESET-a. Obveznik ima slobodu izbora proizvođača ili zastupnika sa statusom RPZ, ali mora sklopiti pismeni ugovor kojim se definiraju prava i obaveze. također, obveznik je dužan provjeriti da li je ESET odobren od Ministarstva i upoznati se sa njegovim karakteristikama prije upotrebe. Cilj je osigurati transparentnu, sigurnu i zakonitu upotrebu fiskalnih sistema.

Član 37. (Održavanje ESET-a)

Održavanje ESET-a može vršiti samo privredno društvo koje je steklo status ovlaštenog servisa kod Porezne uprave, uz ispunjenje strogo definiranih tehničkih, kadrovskih i pravnih uslova. Ovlašteni servis je odgovoran za implementaciju, održavanje i podršku ESET-a, a troškove snosi obveznik fiskalizacije. Ova odredba garantuje kvalitetnu i sigurnu tehničku podršku fiskalnim sistemima.

Član 38. (Javno dostupni registri)

Ministarstvo i Porezna uprava vode i objavljuju javno dostupne registre o statusu RPZ, odobrenjima za puštanje ESET-a u promet i statusu ovlaštenih servisa. Time se

osigurava transparentnost i dostupnost informacija za sve zainteresovane strane, što doprinosi boljoj kontroli i povjerenju u sistem.

Član 39. (Stručni odbor za fiskalne sisteme)

Osnivanje Stručnog odbora za fiskalne sisteme ima za cilj izvršavanja aktivnosti definiranih ovim zakonom. Odbor predstavlja ključni stručni organ koji osigurava tehničku kvalitetu i usklađenost fiskalnog sistema sa savremenim tehnologijama. Sastav odbora uključuje stručnjake iz oblasti finansija, računarstva i IT, što garantuje multidisciplinarni pristup i stručnost u donošenju odluka. Javni poziv za članove osigurava transparentnost i kvalitet izbora. Zabranjuje se sukob interesa članova odbora, što doprinosi nepristrasnosti i integritetu rada odbora. Zahtjev da najmanje tri člana budu univerzitetski profesori s relevantnim iskustvom dodatno osigurava visok nivo stručnosti i akademske kompetencije. Mandat od četiri godine s mogućnošću ponovnog imenovanja pruža kontinuitet rada odbora, uz obavezu održavanja minimalnog broja stalnih članova radi stabilnosti. Financiranje iz budžeta i administrativna podrška Ministarstva osiguravaju funkcionalnost i operativnost odbora.

Odjeljak C. Iznajmljivanje ESET-a

Član 40. (Iznajmljivanje ESET-a)

Omogućava obveznicima fiskalizacije koji rade na privremenim i pokretnim prodajnim mjestima (sajmovi, manifestacije, izložbe) da koriste ESET putem iznajmljivanja od ovlaštenih servisa. Propisuje uslove trajanja ugovora, registraciju ESET-a na korisnika i evidenciju iznajmljivanja. Cilj je fleksibilnost u korištenju fiskalnih sistema uz održavanje kontrole i zakonitosti.

Član 41. (Privremena i pokretna prodajna mjesta)

Definira šta se smatra privremenim i pokretnim prodajnim mjestima, kao što su sajmovi, štandovi, kiosci i druge lokacije bez stalne fizičke instalacije. Ove lokacije podliježu posebnim uslovima i odobrenjima, što omogućava prilagođenu regulaciju prodaje u neformalnim i privremenim okruženjima.

Član 42. (Registar iznajmljenih ESET-a)

Porezna uprava je obavezna uspostaviti registar iznajmljenih ESET-a, u kojem će se voditi podaci o svim iznajmljivanjima. Ovaj registar je dostupan ovlaštenim servisima radi efikasne kontrole i nadzora, čime se osigurava zakonitost i transparentnost u procesu iznajmljivanja fiskalnih sistema.

Član 43. (Obaveze ovlaštenog servisa kod iznajmljivanja ESET-a)

Ovaj član propisuje obaveze ovlaštenih servisa u procesu iznajmljivanja ESET-a. Servis mora zaključiti jasan pisani ugovor sa korisnikom, osigurati ispravnost i funkcionalnost uređaja pri predaji, pružiti podršku i obuku korisniku, te održavati ESET tokom trajanja iznajmljivanja. Također, servis je dužan prijaviti Poreznoj upravi svaku sumnju na zloupotrebu. Cilj je osigurati kvalitetnu uslugu, sigurnost i zakonitost u korištenju iznajmljenih fiskalnih sistema.

Član 44. (Prava ovlaštenog servisa kod iznajmljivanja ESET-a)

Ovlašteni servis ima pravo privremeno obustaviti rad ESET-a u slučaju sumnje na zloupotrebu ili tehničku neispravnost, uz obavezno obavješćavanje korisnika i Porezne uprave. Ova odredba štiti integritet fiskalnog sistema i omogućava pravovremenu reakciju na moguće nepravilnosti.

Član 45. (Obaveze korisnika kod iznajmljivanja ESET-a)

Korisnik je dužan koristiti ESET u skladu sa ugovorom i uputstvima, omogućiti pristup servisu i Poreznoj upravi radi održavanja i kontrole, te poštovati propisano trajanje

iznajmljivanja bez neovlaštenog produženja. Ove obaveze garantuju pravilno i zakonito korištenje iznajmljenih fiskalnih uređaja.

IV. EVIDENTIRANJE TRANSAKCIJA

Odjeljak A. Centralna platforma za fiskalizaciju

Član 46. (Centralna platforma za fiskalizaciju (CPF))

CPF predstavlja centralni informacijski sistem kojim upravlja Porezna uprava, a koji omogućava fiskalizaciju računa, razmjenu podataka, kontrolu i upravljanje ovlaštenjima. Platforma je ključna za efikasno praćenje i obradu fiskalnih podataka, uz obavezu kontinuiranog unapređenja i zaštite podataka.

Član 47. (Aplikacija SMe-račun)

Ovim članom se omogućava pojednostavljeno fiskaliziranje putem besplatne aplikacije SMe-račun za određene kategorije obveznika (paušalci i samostalni poduzetnici bez PDV obaveza). Time se olakšava fiskalizacija malim obveznicima i smanjuju troškovi, uz definirane uslove korištenja i ograničenja.

Član 48. (Registracija proizvođača i zastupnika u CPF-u)

Proizvođači i zastupnici sa statusom RPZ dužni su se elektronski registrovati u CPF-u, kao i registrovati svaki ESET za koji imaju odobrenje. Sistem generiše jedinstveni kod ESET-a koji se integriše u uređaj radi identifikacije i kontrole. Ova odredba osigurava transparentnost i praćenje fiskalnih uređaja u sistemu.

Član 49. (Registracija servisa)

Ovlašteni servisi se registruju u CPF-u, a obveznici fiskalizacije obavezni su dostaviti podatke o servisu koji održava njihov ESET. Servisi imaju pristup informacijama o korisnicima svojih usluga, što omogućava efikasnu koordinaciju i nadzor održavanja fiskalnih sistema.

Član 50. (Obaveza registracije za izdavanje računa)

Automatski se registruju kao obveznici fiskalizacije lica koja su već registrovana kod Porezne uprave i ispunjavaju uslove, dok se nova lica automatski evidentiraju prilikom registracije. Ova odredba osigurava potpunu evidenciju i obuhvat fiskalizacijom svih relevantnih subjekata.

Član 51. (Registracija mjesta poslovanja)

Ovaj član propisuje obavezu obveznika fiskalizacije da putem Centralne platforme za fiskalizaciju (CPF) registruje svako mjesto poslovanja najkasnije 48 sati prije početka rada. Registracija obuhvata detaljne podatke o mjestu poslovanja, kao što su identifikacioni broj, adresa, tip i djelatnost, radno vrijeme, način plaćanja, te status vlasništva. Time se osigurava precizna evidencija svih lokacija na kojima se obavlja fiskalizirana djelatnost, što omogućava efikasniju kontrolu i nadzor poreznih obaveza. Također, propisana je obaveza ažuriranja podataka i potvrda registracije putem elektronskog koda.

Član 52. (Registracija ESET-a)

Obveznik fiskalizacije mora prijaviti ESET koji koristi putem CPF-a, također najkasnije 48 sati prije početka rada. Registracija uključuje osnovne podatke o obvezniku i samom ESET-u (vrsta, serijski broj, datumi nabavke i eventualnog prestanka upotrebe). Ova evidencija omogućava Poreznoj upravi praćenje i kontrolu fiskalnih uređaja u upotrebi, čime se povećava transparentnost i sigurnost fiskalizacije.

Član 53. (Registracija operatera)

Propisuje se obaveza registracije svakog operatera koji izdaje račune putem CPF-a, najkasnije 48 sati prije prve upotrebe. Operateri se identifikuju jedinstvenim kodom

povezanim sa njihovim matičnim brojem ili identifikacionim brojem obveznika. Ova odredba osigurava jasnu evidenciju i odgovornost lica koja upravljaju fiskalnim sistemima, omogućavajući efikasnu kontrolu i sprečavanje zloupotreba. Također, propisuje se obaveza pravovremenog ažuriranja podataka o operaterima.

Član 54. (Registracija drugih informacionih sistema)

Obveznik fiskalizacije mora prijaviti i druge informaciono-tehnološke sisteme koji komuniciraju sa ESET-om, putem CPF-a, najkasnije 48 sati prije početka korištenja. Registracija obuhvata osnovne podatke o sistemu, što omogućava Poreznoj upravi praćenje i kontrolu svih povezanih sistema u fiskalizaciji. Ova odredba doprinosi integritetu i sigurnosti fiskalnog sistema, a detalje o vrstama sistema i registraciji uređuje Ministar podzakonskim aktima.

Član 55. (Registracija izdavaoca i primaoca e-fakture)

Ovaj član propisuje obavezu izdavaoca i primaoca e-fakture da se registruju na Centralnoj platformi za fiskalizaciju (CPF) prije početka izdavanja ili zaprimanja e-fakture. Definišu se kategorije lica koja su obavezna na registraciju, uključujući i subjekte sa sjedištem u inostranstvu. Cilj je osigurati evidenciju i identifikaciju svih učesnika u procesu elektronskog izdavanja računa, što doprinosi transparentnosti i efikasnoj kontroli fiskalnih tokova.

Član 56. (Registracija posredničkih servisa)

Posrednički servisi koji omogućavaju razmjenu e-fakture moraju se registrovati na CPF-u i prethodno dokazati usklađenost svojih sistema putem testiranja. Porezna uprava vodi i objavljuje listu registrovanih servisa, a servisi su dužni pravovremeno obavještavati o izmjenama podataka. Ova odredba osigurava pouzdanost i sigurnost posredničkih servisa u elektronskoj razmjeni fakture.

Član 57. (Knjiga prodaje i nabavke)

CPF automatski generiše knjigu prodaje i nabavke na osnovu fiskaliziranih računa, dostupnu obvezniku za pregled i eventualne ispravke. Obveznik je dužan redovno vršiti uvid i potvrditi tačnost podataka. Time se olakšava praćenje poreznih obaveza i smanjuju administrativni troškovi.

Odjeljak B. Provođenje postupka fiskalizacije

Član 58. (Priprema za provođenje postupka fiskalizacije)

Propisuje obavezu svih obveznika fiskalizacije da koriste ESET i da su ti sistemi povezani na internet radi real-time komunikacije sa Poreznom upravom. Također, obveznici moraju ispuniti sve prethodne registracijske obaveze prije početka izdavanja računa. Cilj je osigurati efikasnu i pravovremenu fiskalizaciju.

Član 59. (Infrastruktura javnih ključeva)

Obveznici moraju koristiti elektronske certifikate koje izdaje Porezna uprava, koja je zadužena za njihovu administraciju i sigurnost. Ova infrastruktura omogućava sigurnu autentifikaciju i zaštitu podataka u procesu fiskalizacije.

Član 60. (Elektronski potpis)

Obveznik fiskalizacije mora koristiti elektronski potpis izdat od ovlaštenog davaoca usluge certificiranja, u skladu sa važećim propisima. Elektronski potpis osigurava pravnu valjanost i integritet fiskalnih dokumenata.

Član 61. (Dodjela VBR fiskalnom računu)

Prije izdavanja fiskalnog računa, obveznik ga mora poslati Poreznoj upravi na provjeru. Ukoliko račun zadovoljava uslove, Porezna uprava dodjeljuje verifikacijski broj računa (VBR), čime se potvrđuje uspješna fiskalizacija. Račun se može izdati tek

nakon dobijanja VBR, osim u izuzetnim slučajevima. Ova procedura garantuje validnost i kontrolu fiskalnih računa.

Član 62. (Fiskalizacija e-fakture)

E-fakture se dostavljaju Poreznoj upravi putem pristupne tačke, koja provjerava ispunjenost zakonskih uslova. Nakon uspješne provjere, šalje se potvrda o uspješnosti, što omogućava dostavu fakture klijentu. Ova procedura osigurava zakonitost i sigurnost elektronskog izdavanja računa. Klijent prima e-fakturu preko pristupne tačke Porezne uprave, istovremeno ili nakon potvrde uspješne fiskalizacije. Time se osigurava pravovremena i sigurna dostava fiskalnih dokumenata krajnjim korisnicima.

Član 63. (Fiskalizacija otpremnice i narudžbenice)

Član 63. propisuje posebne obaveze za obveznike fiskalizacije u vezi sa otpremnicama i narudžbenicama. Svaka otpremnica i narudžbenica koju izda obveznik fiskalizacije mora biti odmah, nakon izdavanja, elektronski dostavljena Poreznoj upravi putem internet veze. Ova mjera omogućava Poreznoj upravi da u realnom vremenu prati promet robe i usluga, čime se povećava transparentnost i smanjuje mogućnost poreznih utaja. Dostava se vrši korištenjem ESET-a. Svako otpremnici i narudžbenici mora biti dodijeljen jedinstveni i neponovljivi alfanumerički identifikator – SB koji generiše ESET.

Odjeljak C. Posrednički servis

Član 64. (Posrednički servis)

Posrednički servis je privredno društvo koje mora dobiti potvrdu o usklađenosti od Porezne uprave, čime se osigurava da ispunjava zakonske i sigurnosne standarde za posredovanje u razmjeni e-fakture. Prije testiranja usklađenosti, posrednički servis mora dostaviti dokumentaciju koja potvrđuje implementaciju zakona o zaštiti ličnih podataka, važeći ISO/IEC 27001 certifikat (standard za upravljanje sigurnošću informacija), izjavu o obimu usluga i garanciju da podaci neće biti preneseni van Federacije. Ove obaveze osiguravaju zaštitu ličnih podataka i sigurnost podataka u skladu sa zakonskim propisima o zaštiti ličnih podataka. Posrednički servis je dužan redovno obnavljati ISO/IEC 27001 certifikat i dostavljati najnoviju verziju Poreznoj upravi, čime se kontinuirano potvrđuje njegova usklađenost sa sigurnosnim standardima. Nepoštivanje ove obaveze rezultira uklanjanjem sa Liste registrovanih posredničkih servisa, što štiti integritet sistema fiskalizacije. Porezna uprava ima zadatak da obavijesti obveznike fiskalizacije o brisanju posredničkog servisa sa liste, što omogućava transparentnost i pravovremenu informiranost korisnika usluga. Posrednički servis je odgovoran za softversko rješenje koje nudi za razmjenu e-fakture, dok je za ispravno izdavanje i zaprimanje e-fakture odgovoran sam obveznik fiskalizacije. Također, posrednički servis i korisnici (izdavalac ili primalac fakture) sklapaju ugovor kojim se definiraju međusobna prava i obaveze, što pravno uređuje njihov odnos i odgovornosti.

Član 65. (Obaveze posredničkog servisa)

Posrednički servis je odgovoran za softversko rješenje koje pruža za razmjenu e-fakture. To znači da servis mora osigurati funkcionalan, siguran i usklađen softver koji omogućava efikasnu i pouzdanu komunikaciju između izdavalaca i primalaca fakture. Za ispravno izdavanje i zaprimanje e-fakture odgovoran je obveznik fiskalizacije, odnosno krajnji korisnik koji izdaje ili prima fakturu. Ovo jasno razgraničava odgovornosti – posrednik pruža tehničku platformu, dok je obveznik fiskalizacije odgovoran za tačnost i zakonitost samih fakture. Posrednički servis i izdavalac ili

primalac e-fakture sklapaju ugovor kojim uređuju međusobna prava i obaveze. Ovaj ugovor pravno uređuje odnos između korisnika i servisa, definirajući odgovornosti, usluge i eventualne obaveze u vezi sa korištenjem softvera i razmjenom podataka.

Član 66. (Obaveze pristupnih tačaka koje nisu posrednički servisi)

Takve pristupne tačke moraju proći testiranje usklađenosti koje provodi Porezna uprava, ali nisu obavezne dostavljati detaljnu dokumentaciju kao posrednički servisi, čime se pojednostavljuje njihov pristup sistemu. Nakon uspješnog testiranja, dobijaju potvrdu o usklađenosti, ali se ne objavljuju na Listi registrovanih posredničkih servisa, što ih razlikuje od formalno priznatih posrednika u sistemu. Pristupne tačke koje nisu posrednički servisi također podliježu testiranju usklađenosti, ali bez potrebe za dostavom detaljne dokumentacije i ne objavljuju se na listi posredničkih servisa, što razlikuje nivo njihove odgovornosti i službenog statusa u sistemu.

Odjeljak D. Prekid elektronske veze

Član 67. (Prekid elektronske veze)

Ova odredba omogućava obvezniku fiskalizacije da nastavi izdavati fiskalne račune i u slučaju prekida internet veze, ali bez VBR-a (vrijednosnog broja računa), uz obavezu da računi sadrže SBR (serijski broj računa) i budu odštampani na papiru. Svrha je osigurati kontinuitet poslovanja i fiskalnog evidentiranja, čak i u tehnički otežanim uslovima. Propisuje obavezu obveznika da u roku od 48 sati uspostavi elektronsku vezu i dostavi Poreznoj upravi i primaocima račune izdate tokom prekida. Ova odredba osigurava naknadnu fiskalizaciju i pravnu validaciju računa, čime se održava fiskalna transparentnost i kontrola. Računi izdati u prekidu veze smatraju se uredno fiskaliziranim ako je naknadna fiskalizacija izvršena u propisanom roku. Time se štiti obveznik koji je postupio u skladu sa zakonskim procedurama, a istovremeno održava integritet fiskalnog sistema. Omogućava opravdane razloge za prekid veze (promjena uređaja, tehnički problemi, više sile) uz obavezu obavještanja Porezne uprave i dostavljanja dokaza. Ova odredba unosi fleksibilnost i pravnu sigurnost u nepredviđenim situacijama. Naglašava odgovornost obveznika za kapacitet mreže, što potiče tehničku spremnost i samostalno upravljanje infrastrukturom za neometano poslovanje. Porezna uprava dodjeljuje VBR naknadno dostavljenim računima i vraća potvrdu obvezniku, čime se osigurava transparentnost i kontrola nad fiskalnim dokumentima.

Član 68. (Prekid rada ESET-a)

Omogućava obvezniku da u slučaju potpunog prekida rada elektronskog sistema za izdavanje računa (ESET) koristi poseban blok pisanih fiskalnih računa. Ova mjera je ključna za neprekidnost fiskalne evidencije u hitnim situacijama. Propisuje da poseban blok pisanih računa mora biti prethodno odobren od strane Porezne uprave, što osigurava kontrolu i sprječava zloupotrebe. Obveznik je dužan u roku od pet dana omogućiti ponovni rad ESET-a ili nabaviti drugi uređaj, što potiče brzu normalizaciju rada fiskalnog sistema. Propisuje obavezu naknadnog unosa pisanih računa u ESET i dostavu Poreznoj upravi i primaocima, čime se osigurava potpuna fiskalna evidencija i transparentnost. Porezna uprava dodjeljuje VBR naknadno dostavljenim računima i vraća potvrdu obvezniku, što omogućava pravnu validaciju i kontrolu. Na zahtjev klijenta, obveznik je dužan izdati račun sa VBR nakon naknadne fiskalizacije, čime se osigurava vjerodostojnost i pravna sigurnost računa. Ministar će podzakonskim aktom propisati detaljne procedure za validaciju pisanih računa i naknadnu fiskalizaciju, što doprinosi standardizaciji i pravnoj regulativi u slučaju prekida rada ESET-a.

Član 69. (Područja gdje nije moguće uspostaviti elektronsku vezu)

Ova odredba prepoznaje realnost da postoje lokacije gdje nije moguće uspostaviti internet vezu za fiskalizaciju u realnom vremenu. Omogućava obvezniku korištenje ESET-a u off-line modu bez VBR-a, oslobađajući ga obaveze izdavanja e-fakture dok veza nije dostupna. Time se osigurava fleksibilnost i prilagodljivost sistema u otežanim uslovima rada, a istovremeno se ne narušava fiskalni nadzor. Propisuje obavezu dostavljanja potvrde o nemogućnosti uspostavljanja veze od nadležnog organa za elektronske komunikacije, što unosi element kontrole i sprečava zloupotrebe prava na rad u offline modu. Obveznik je dužan redovno dostavljati fiskalne račune nastale u offline radu Poreznoj upravi, čime se osigurava naknadna fiskalizacija i potpuna evidencija prometa. Porezna uprava dodjeljuje VBR naknadno, čime se računi pravno validiraju i integrišu u fiskalni sistem, održavajući njegovu cjelovitost i pouzdanost.

Član 70. (Provjera mogućnosti uspostavljanja elektronske veze)

Uređuje proceduru podnošenja zahtjeva za potvrdu o mogućnosti uspostavljanja elektronske veze, što je ključni korak za obveznike koji tvrde da nemaju pristup internetu. Definira potrebnu dokumentaciju, uključujući podatke o lokaciji i izjave operatora o nedostupnosti usluge, čime se osigurava objektivnost i vjerodostojnost zahtjeva. Nadležni organ za elektronsku komunikaciju donosi akt o dostupnosti ili nedostupnosti usluge u roku od 30 dana, što unosi pravnu sigurnost i jasne rokove u postupak. Potvrda vrijedi godinu dana, što omogućava periodično preispitivanje statusa i sprečava zloupotrebe. Propisuje obavezu obnavljanja potvrde, čime se osigurava ažurnost podataka i kontinuirana kontrola pristupa off-line režimu.

Član 71. (Fiskalizacija korektivnih akata)

Proširuje obaveze fiskalizacije i na korektivne račune, uključujući one s negativnim iznosima, što je važno za potpunu i preciznu evidenciju prometa i poreznih obaveza. Propisuje obavezu unošenja jedinstvenih identifikatora originalnog računa (VBR i SBR), što omogućava praćenje i povezivanje korektivnih računa s originalnim, čime se povećava transparentnost i sprečavaju zloupotrebe. Najavljuje detaljniju regulaciju načina sastavljanja, izdavanja i fiskalizacije korektivnih računa putem podzakonskih akata, što je značajno za precizno i usklađeno provođenje fiskalizacije u praksi.

Odjeljak E. Plaćanje računa

Član 72. (Registracija podataka za bezgotovinsko plaćanje)

Banke i drugi posrednici koji obavljaju bezgotovinska plaćanja za već fiskalizirane e-fakture obavezni su Poreznoj upravi prijaviti izvršene uplate u roku od 24 sata. Ova odredba osigurava pravovremenu evidenciju plaćanja, što je ključno za transparentnost i efikasnu kontrolu poreznih prihoda. Ovi subjekti moraju koristiti odobreno softversko rješenje koje omogućava povezivanje e-fakture s uplatama i sigurnu komunikaciju s Poreznom upravom. Time se garantira sigurnost podataka i integritet fiskalnog sistema. Obveznici se registruju u Centralni porezni registar (CPF) i elektronski dostavljaju podatke o uplati, što omogućava centraliziranu i standardiziranu evidenciju plaćanja. Definira minimalne podatke koji se moraju dostaviti (matični broj klijenta i subjekta, SBR računa, iznos i datum plaćanja), osiguravajući preciznu identifikaciju transakcija i njihovu povezivost s fiskaliziranim računima. Propisuje da subjekti ne smiju izvršiti uplatu bez kompletnih podataka, čime se sprečavaju greške i osigurava tačnost evidencije. Porezna uprava automatski provjerava podatke i šalje potvrdu o uspješnoj ili neuspješnoj registraciji, što uvodi mehanizam kontrole kvaliteta i pravovremenog ispravljanja grešaka. Jasno definira odgovornosti subjekta i klijenta u slučaju grešaka, osiguravajući da se propusti isprave brzo i efikasno, čime se održava pouzdanost sistema. Propisuju posebne slučajeve

plaćanja preko posrednika izvan Federacije, poreznih zastupnika ili direktnih uplata klijenata, te plaćanja putem zamjene ili prijenosa prava, čime se pokrivaju različiti oblici transakcija i osigurava njihova fiskalna evidencija. Propisuje da se podaci dostavljaju za sva plaćanja, bilo potpuna ili djelimična, osim u slučaju obveznika koji sam registruje uplatu prema stavu (9), što osigurava potpunu evidenciju svih transakcija. Proširuje obaveze na slučajeve otkazivanja, promjene ili povrata plaćanja, uključujući slanje podataka s negativnim iznosima, što omogućava precizno praćenje i korekciju fiskalnih evidencija.

Član 73. (Tehničke i funkcionalne karakteristike)

Propisuje da će Ministar, na prijedlog Stručnog odbora za fiskalne sisteme, podzakonskim aktom urediti tehničke i funkcionalne karakteristike informacionog sistema za evidentiranje plaćanja e-faktura i komunikaciju s Poreznom upravom. To je ključno za standardizaciju, sigurnost i efikasnost fiskalnog sistema, osiguravajući da tehnička rješenja budu usklađena sa zakonskim zahtjevima i potrebama korisnika.

V. SISTEM NADZORA

Odjeljak A. Nadzor

Član 74. (Nadzor nad primjenom zakona)

Ministarstvo ima ulogu upravnog nadzora nad primjenom zakona i pripadajućih podzakonskih akata. Ova odredba jasno definira institucionalnu odgovornost za praćenje i usklađivanje provođenja zakonskih odredbi, što je ključno za dosljednu i pravilnu primjenu fiskalnog sistema. Porezna uprava vrši inspekcijski nadzor, što joj daje ovlasti za kontrolu i provođenje zakonskih mjera u praksi. Time se osigurava efikasna fiskalna kontrola i sprečavanje nepravilnosti. Federalna uprava za inspekcijske poslove, putem tržišnog inspektorata, ima nadzor nad obavezom izdavanja računa i oglašavanja. Ova odredba proširuje nadzor na tržišne inspekcije, čime se dodatno osigurava poštivanje zakonskih obaveza u oblasti fiskalizacije i zaštite potrošača.

Član 75. (Nadzor nad korištenjem ESET-a)

Porezna uprava ima ovlasti za nadzor u poslovnim prostorijama obveznika, što omogućava direktnu kontrolu pravilnog evidentiranja računa putem ESET-a i utvrđivanje činjenica značajnih za oporezivanje. Ova odredba je ključna za efikasnu primjenu fiskalnog sistema i sprečavanje poreznih nepravilnosti. Nadzor uključuje provjeru usklađenosti korištenja ESET-a sa zakonskim odredbama, čime se osigurava da obveznici poštuju tehničke i proceduralne zahtjeve fiskalizacije.

Odjeljak B. Zabranjene aktivnosti

Član 76. (Zabranjeno oglašavanje)

Ova odredba zabranjuje komercijalno oglašavanje, marketing ili bilo koji oblik reklame za ESET (Elektronski sistem za izdavanje računa) koji ne ispunjavaju zakonske i podzakonske zahtjeve. Time se štiti integritet fiskalnog sistema i sprečava plasiranje neodobrenih ili neusklađenih rješenja koja bi mogla narušiti sigurnost, pouzdanost i zakonitost fiskalizacije. Funkcija člana je da osigura da korisnici i tržište budu zaštićeni od potencijalno štetnih i nelegalnih ponuda.

Član 77. (Zabranjena upotreba neodobrenog ESET-a)

Ovim se zabranjuje korištenje hardvera ili softvera za izdavanje računa koji nisu registrovani ili odobreni za promet na teritoriji Federacije BiH. Ova odredba ima ključnu funkciju da osigura da svi uređaji i softverska rješenja budu provjereni i usklađeni sa

tehničkim i sigurnosnim standardima, čime se štiti fiskalni sistem od neovlaštenih i nesigurnih tehnologija. Time se garantuje zakonitost i sigurnost fiskalizacije.

Član 78. (Zabranjena zloupotreba ličnih podataka)

Lični podaci prikupljeni u svrhu fiskalizacije smiju se koristiti isključivo za te svrhe ili u skladu sa svrhom njihovog prikupljanja. Ova odredba štiti privatnost i sprječava zloupotrebu podataka. Regulira odnose između klijenata i posrednika, izdavaoca računa ili IT pružaoca usluga u pogledu zaštite ličnih podataka, naglašavajući obaveze administratora i obrađivača podataka. Time se osigurava odgovorno i zakonito upravljanje podacima u procesu fiskalizacije. Primjena općih propisa o zaštiti ličnih podataka dodatno osigurava da se fiskalizacija provodi u skladu sa važećim zakonima o privatnosti, čime se štite prava fizičkih lica i jača povjerenje u sistem.

VI. KAZNE NE ODREDBE

Odjeljak A. Posebne odredbe

Član 79. (Mjere zabrane obavljanja djelatnosti zbog neposjedovanja ESET-a)

Propisuje sankciju zabrane obavljanja djelatnosti na 60 dana ako inspektor utvrdi da obveznik ne posjeduje odobreni ESET. Ova mjera ima preventivnu i represivnu funkciju, osiguravajući da svi obveznici koriste zakonski odobrene fiskalne uređaje, što je ključno za pravilnu evidenciju prometa i sprečavanje poreznih nepravilnosti. Pojačava sankciju na 90 dana u slučaju ponovljenog prekršaja u roku jedne godine, čime se dodatno potiče poštivanje zakonskih obaveza i smanjuje rizik od ponavljanja nepravilnosti. Pečaćenje prostora kao način provođenja zabrane jasno onemogućava dalji rad i naglašava ozbiljnost sankcije.

Član 80. (Mjere zabrane obavljanja djelatnosti zbog neizdavanja računa)

Predviđa zabranu rada na 30 dana ako obveznik ne izdaje račune putem ESET-a u trenutku fiskalizacije, čime se osigurava poštivanje obaveze fiskalnog evidentiranja svake transakcije. Sankcija se pojačava na 60 dana u slučaju ponovljenog prekršaja, što dodatno potiče zakonito ponašanje. Pečaćenje prostora kao mjera provođenja zabrane ima efektivnu funkciju u onemogućavanju daljeg nelegalnog poslovanja.

Član 81. (Mjere zbog neprijavljivanja iznajmljenog ESET-a)

Uređuje sankcije za neprijavljivanje iznajmljenog ESET-a Poreznoj upravi: zabrana rada na 60 dana za obveznika i trajna zabrana za ovlašteni servis. Ova odredba štiti integritet fiskalnog sistema i osigurava da svi uređaji budu pravilno evidentirani i pod nadzorom. Propisuje formalni postupak donošenja rješenja o mjerama, što osigurava pravnu sigurnost i transparentnost.

Član 82. (Otklanjanje nepravilnosti)

Inspektor ima ovlast da nalaže otklanjanje nepravilnosti u roku od 7 do 30 dana, što omogućava korektivne mjere bez odmah izračenih zabrana, potičući saradnju i usklađivanje sa zakonom. Ukoliko obveznik ne otkloni nepravilnosti, može mu se izreći zabrana rada iz člana 80., čime se osigurava sankcioniranje neodgovornog ponašanja. Zabrana traje dok se nepravilnosti ne otklone, što garantuje da se poslovanje ne može nastaviti dok se ne uskladi sa zakonskim zahtjevima.

Odjeljak B. Novčane kazne

Član 83. (Teški prekršaji)

Ovim se propisuju visoke novčane kazne za pravna lica koja počine teže prekršaje vezane za fiskalizaciju, poput neizdavanja računa, nepridržavanja pravila o e-fakturama, korištenja neovlaštenih usluga ili uređaja, te nepoštivanja obaveza vezanih

za fiskalizaciju i oglašavanje. Svrha ovih sankcija je da se osigura stroga disciplina, spriječi porezna evazija i zaštiti integritet fiskalnog sistema. Predviđaju se i novčane kazne za odgovorna lica u pravnim licima i za fizička lica, čime se proširuje odgovornost i na pojedince unutar organizacija, što dodatno podstiče poštivanje zakona. Povećanje kazni za 50% u slučaju ponovljenih prekršaja unutar godine dana ima preventivnu funkciju, motivirajući obveznike da trajno usklade svoje poslovanje sa zakonskim zahtjevima.

Član 84. (Lakši prekršaji)

Definiraju se novčane kazne za lakše prekršaje, uključujući nepravilnosti u sadržaju računa, nevođenje evidencije, neizvršavanje registracija i slično. Ove kazne su nižeg iznosa u odnosu na teže prekršaje, ali i dalje značajne za održavanje fiskalne discipline. Kao i kod teških prekršaja, kazne su predviđene za pravna lica, odgovorna lica i fizička lica, što osigurava široku primjenu sankcija. Povećanje kazni za ponovljene prekršaje unutar godine dana dodatno jača preventivni efekat.

Član 85. (Prekršaji klijenta)

Ovim se propisuju novčane kazne od 100 do 500 KM za fizička lica – klijente koji prekrše odredbe zakona (npr. neuzimanje fiskalnog računa). Kazna je znatno niža nego za obveznike fiskalizacije, što odražava različite nivoe odgovornosti, ali istovremeno doprinosi podizanju svijesti o važnosti fiskalnih računa i poštivanju zakona i sa strane kupaca.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 86. (Obaveza usklađivanja)

Postavlja jasne rokove za usklađivanje poslovanja obveznika fiskalizacije sa odredbama zakona i pravilnikom o dinamici fiskalizacije. Prvo se usklađuju B2C transakcije, potom B2B i B2G, što omogućava postepenu i organiziranu implementaciju sistema. Time se olakšava prilagodba obveznika i smanjuje rizik od kašnjenja ili neusklađenosti. Propisuje obavezu subjekata iz člana 72. (banke i posrednici) da uspostave komunikaciju sa Poreznom upravom u skladu s rokovima, čime se osigurava integracija svih relevantnih učesnika u fiskalni sistem. Predviđa donošenje podzakonskog akta kojim će Ministar propisati detaljnu dinamiku fiskalizacije, što je ključno za jasnu i pravno obavezujuću regulaciju procesa.

Član 87. (Korištenje starih fiskalnih sistema u prijelaznom periodu)

Definira prijelazni period od početka primjene Zakona do isteka roka za usklađivanje, što omogućava obveznicima da postepeno prilagode svoje sisteme bez prekida poslovanja. Omogućava korištenje postojećih fiskalnih sistema koji zadovoljavaju tehničke i funkcionalne karakteristike propisane ranijim pravilnicima, pod uslovom da su podaci pravovremeno dostavljani Poreznoj upravi. Ova odredba štiti prava obveznika i omogućava kontinuitet poslovanja. Propisuje da nova lica koja postanu obveznici nakon stupanja na snagu moraju odmah koristiti fiskalne sisteme u skladu sa novim pravilnicima, čime se osigurava da svi novi učesnici budu usklađeni sa aktuelnim standardima.

Član 88. (Podzakonski akti)

Propisuje obavezu Ministarstva da u roku od 180 dana donese sve potrebne podzakonske akte za provedbu Zakona, što je ključno za operativnu primjenu i detaljnu regulaciju fiskalizacije. Time se osigurava pravna sigurnost i jasnoća u primjeni zakonskih odredbi.

Član 89. (Prestanak važenja)

Formalno ukida prethodni Zakon o fiskalnim sistemima, čime se uspostavlja pravna jasnoća i sprečava pravna konfuzija. U periodu između stupanja na snagu i početka primjene novog Zakona, primjenjuje se stari Zakon i njegovi akti, što omogućava neprekidan pravni okvir i sigurnost za obveznike. Zabranjuje stavljanje u promet starih fiskalnih sistema.

Član 90. (Stupanje na snagu)

Ovaj član propisuje pravni okvir za stupanje na snagu i početak primjene ovog zakona. Zakon formalno stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“. To znači da od tog trenutka Zakon postaje važeći pravni akt, dostupan i obavezujući za sve subjekte na teritoriji Federacije BiH. Međutim, primjena Zakona ne počinje automatski sa stupanjem na snagu. Ova odredba uvodi vremenski razmak između formalnog stupanja Zakona na snagu i njegove praktične primjene. Time se omogućava priprema svih relevantnih aktera (Porezne uprave, obveznika fiskalizacije, pružalaca usluga i tehničkih sistema) za pravilnu i efikasnu implementaciju fiskalnog sistema. Ministarstvo ima obavezu da prije početka primjene Zakona potvrdi da su svi tehnički, organizacioni i proceduralni uslovi ispunjeni. To uključuje spremnost informacionih sistema, obuku korisnika, uspostavljanje komunikacije sa Poreznom upravom i druge neophodne elemente. Na ovaj način se sprečavaju potencijalni problemi, nespornosti i neefikasnosti koje bi mogle nastati ako bi Zakon počeo da se primjenjuje prije nego što su svi uslovi za to spremni.

4. RASPRAVA O NACRTU ZAKONA U PARLAMENTIMA FBiH

Na 15. redovnoj sjednici Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, održanoj 17.12.2024. godine kao i na 6. vanrednoj sjednici Doma naroda Parlamenta Federacije, održanoj 31.01.2025. godine, usvojen je Nacrt zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH, koji može poslužiti kao osnova za izradu Prijedloga zakona.

Na osnovu zaključaka Predstavničkog doma i Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine u vezi sa Nacrtom zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH zadužen je predlagač da provede javnu raspravu u trajanju od 60 dana – Predstavnički dom, i 90 dana – Dom naroda Parlamenta FBiH.

Tokom razmatranja u Parlamentu Nacrta zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH svoj doprinos u kreiranju Prijedloga zakona **dali su 15 uvaženih zastupnika i to:** Salko Zildžić, Admir Čavalić, Ajla Milišić-Pepić, Amra Junuzović-Kaljić, Kadrija Hodžić, Slaven Raguž, Adisa Kokić-Hinović, Amel Mekić, Damir Mašić, Kenan Uzunović, Mirza Čelik, Mirza Batalović, Marijan Marijanović, Miomirka Melank i Damir Džeba.

Obavijest o početku provođenja javne rasprave objavljena je na web stranici Federalnog ministarstva finansija/financija, uključujući i adekvatan obrazac za dostavljanje komentara, primjedbi i sugestija. U predmetnoj obavijesti su pored obavještenja o trajanju javne rasprave, date i upute svim zainteresovanim subjektima da tekst Nacrta zakona mogu pronaći na web stranici ministarstva, kao i da sve primjedbe prijedloge i sugestije mogu dostaviti na adresu ministarstva.

Tokom trajanja javne rasprave **zaprimljeno je 46 prijedloga, mišljenja, komentara i sugestija** fizičkih lica, privrednih društava, udruženja i drugih zainteresovanih lica

(Adi Hodžić, Ajdin Baručija, Andrej Antonijević, Dženan Šabeta, Dženana Šabeta, Edi Bokun, Enida Tvrtković, Haris Spahić, Harun Husetić, Igor Dugonjić, Jelena Nikolić, Mirza Alijagić, Nataša Tomić, Nela Porobić, Nirman Barimac, Sabaheta Šutković, Sandro Paradžik, Vesna Kulić, Ahmed Hodžić, Selim Huskić, Saša Gajić, Šemsudin Pezić, Udruženje poslodavaca Federacije BiH, Obrtnička komora Federacije BiH, Obrtnička komora Kantona Sarajevo, Udruženje zanatlija „STARI ZANATI“ Kantona Sarajevo, Udruženje filmskih radnika u Federaciji BiH, Zajednica izdavača u Bosni i Hercegovini, Udruženje taxi prevoznika u Federaciji BiH, Savez općina i gradova Federacije BiH, Udruženje banaka Bosne i Hercegovine, Udruženje društava za osiguranje u Federaciji BiH, Udruženje društava za leasing u BiH, Komisija za vrijednosne papire, Registar vrijednosnih papira, Triglav Fondovi d.o.o. Sarajevo, Federalno ministarstvo pravde, JP Autoceste FBiH, TRING d.o.o. Gračanica, CONFIG d.o.o. Mostar, KOMISIJA ZA FISKALNE SISTEME (tehnički dio komisije/angažovana lica), ADRIATIC OSIGURANJE d.d. Sarajevo, Privredna društva „Automatic servis“ d.o.o. Visoko, „Intis“ d.o.o. Banja Luka, PREMIER WORLD SPORT d.o.o. Čitluk i MEGA COMPUTERS Biro za intelektualne usluge iz oblasti informatike VI. Ćamil Šabanović).

Nakon okončanja javne rasprave, razmatrajući sve dostavljene prijedloge, mišljenja i sugestije i prije i u toku javne rasprave, cijeneći preciznost predloženih odredbi, objašnjenja, komentara, obrađivač Zakona je pristupio izradi teksta Prijedloga zakona, te sačinio posebno Izveštaj o provedenoj javnoj raspravi.

Konačni prihvaćeni prijedlozi, mišljenja i sugestije na Nacrt zakona

Uslijed dostavljenih primjedbi i sugestija i kao posljedica prihvaćenih prijedloga Zakon je dopunjen i izmijenjen i to kako slijedi:

- Prihvaćena je sugestija da se u novom zakonu odustane od detaljne regulacije hardverskih komponenti fiskalizacije i da se fokus preusmjeri isključivo na softverski dio, dok će hardver biti ostavljen kao izbor obveznika, pod uslovom da je kompatibilan sa certificiranim softverom.
- Povećan je broj subjekata koji se izuzimaju od fiskalizacije, i to su subjekti javnog sektora (Centralna banka Bosne i Hercegovine, Komisija za vrijednosne papire Federacije BiH, Registar za vrijednosne papire u Federaciji BiH, Sarajevska berza ili druga berza vrijednosnih papira), banke i osiguravajuća društva, kao i advokati za dio pružanja konsultantskih usluga, te stari i tradicionalni zanati.
- Dosadašnji model predviđao je da Porezna uprava sama izrađuje i integrira sigurnosni modul unutar Elektronskog sistema evidencije transakcija (ESET). Međutim, kako bi se povećala učinkovitost i smanjili troškovi, uvedena je promjena prema kojoj sigurnosni modul sada izrađuju proizvođači softvera koji razvijaju ESET. Prebacivanjem odgovornosti na proizvođače softvera uklanja se potreba da Porezna uprava sama razvija i održava sigurnosni modul, što značajno smanjuje ukupne troškove razvoja, implementacije i održavanja sistema, za 45 mil KM.
- Uvođenje Registra drugih IT sistema koji komuniciraju sa ESET-om (Elektronskim sistemom evidencije transakcija) predstavlja važan korak u jačanju kontrole, sigurnosti i transparentnosti fiskalnog sistema. Evidentiranjem i kontrolom svih povezanih IT sistema smanjuje se rizik od neovlaštenog

pristupa ili neusklađenih integracija koje bi mogle ugroziti sigurnost podataka i stabilnost fiskalnog sistema.

- Uvođenje besplatne aplikacije SMe-račun, koju će izraditi Porezna uprava za male porezne obveznike, ima za cilj pojednostaviti i digitalizirati proces izdavanja, razmjene i pohrane računa za ovu skupinu obveznika. Besplatna aplikacija omogućava im jednostavno i besplatno ispunjavanje zakonskih obveza, čime se smanjuju njihovi troškovi i administrativno opterećenje.
- Uvođenje fiskalizacije otpremnica i narudžbenica ima za cilj smanjenje utaje poreza kroz veću transparentnost i kontrolu poslovnih transakcija prije samog izdavanja računa jer omogućava pravovremenu evidenciju i kontrolu svih faza prodajnog procesa. Fiskalizacijom otpremnica i narudžbenica Porezna uprava dobiva uvid u promet i transakcije koje prethode izdavanju računa, što otežava prikrivanje stvarnih prihoda i izbjegavanje plaćanja poreza.
- Uvođenje mogućnosti privremenog iznajmljivanja ESET-a i pratećih mehanizama kontrole ima za cilj pružiti fleksibilnost poreznim obveznicima u korištenju sistema fiskalizacije, uz istovremeno osiguranje učinkovitog nadzora i sprečavanje zloupotreba.
- Usklađivanje odredbi zakona koje se odnose na posredničke servise, pristupne tačke, fiskalizacija otpremnica i narudžbenica stvaranja preduvjeta preuzimanja potpuno s Direktive Vijeća (EU) 2025/516 od 11. marta 2025., kojom se mijenja Direktiva 2006/112/EZ u pogledu pravila o PDV-u za digitalno doba. Posrednički servis omogućava pouzdanu i standardiziranu razmjenu elektronskih računa između izdavaoca i primaoca, uz automatsku fiskalizaciju i provjeru podataka za porezne svrhe, što smanjuje mogućnost pogrešaka i prijevara. Ova mjera ima za cilj modernizaciju i harmonizaciju sistema elektronskog izdavanja računa unutar Evropske unije, posebno u kontekstu prekogranične trgovine i digitalnih usluga.

5. FINANSIJSKA SREDSTAVA

Predloženim zakonom mijenja se u tehničkom smislu u cijelosti dosadašnji fiskalni sistem i obveznici fiskalizacije bit će dužni posjedovati elektronski sistem za evidentiranje transakcija koji omogućava izdavanje računa i koristiti ga za svako mjesto poslovanja.

Na strani obveznika fiskalizacije, trošak podrazumijeva trošak nabavke elektronskog sistema za evidentiranje transakcija - ESET.

Za izgradnju ili kupovinu Centralne platforme za fiskalizaciju - CPF prema procijenjenoj vrijednosti od strane Ministarstva, troškovi bi iznosili oko 49 mil KM. Održavanje ovakvog informacionog sistema bi na godišnjem nivou 24/7/365 prema procjeni iznosilo između 500.000 - 750.000 KM i ovo je isključivo iznos koji se odnosi na procese koje pokriva informacioni sistem u Poreznoj upravi. Navedeni iznosi predstavljaju procjenu iznosa, te isti mogu odstupati u odnosu na promjene tržišta i njegovog utjecaja. Potrebna sredstva osigurat će se u Budžetu FBiH za 2026. godinu.

6. USKLAĐENOST SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE, EVROPSKIM PRINCIPIIMA I STANDARDIMA

Nakon uvida u primarne i sekundarne izvore prava Evropske unije i analize odredbi prednacrtu Zakona o fiskalizaciji transakcija u FBiH ustanovljeno je da postoje važeće direktive koje uređuju određena pitanja, a koje su također predmetom reguliranja dostavljenog zakona i to:

- Direktiva Evropskog parlamenta i Vijeća 2014/55/EC od 16. aprila 2014. godine o elektronskom izdavanju računa u javnoj nabavci i
- Direktiva Vijeća (EU) 2025/516 od 11. marta 2025. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu pravila o PDV-u za digitalno doba, a sa kojom je ovaj Zakon djelimično usklađen.

U Nacrtu zakona o fiskalizaciji transakcija u FBiH preuzete su djelimično odredbe ovih Direktiva, odnosno dio koji se odnosi na predmet Zakona.

U skladu sa čl. 27. i 28. Poslovnika o radu Vlade Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 6/10, 37/10, 62/10, 39/20 i 67/21), pribavljeno je Mišljenje Ureda za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije broj 04-05-02/1-11-1095/25 od 17.11.2025.godine. U dostavljenom Mišljenju iznesena je primjedba na član 3. Nacrta zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH, kojom je zatraženo usklađivanje naziva člana te brisanje stava (2), što je i učinjeno.

Obzirom na obavezu u skladu sa Uredbom o procijeni uticaja propisa („Službene novine Federacije BiH“, broj: 67/20) dostavljen je Obrazac za pripremu sveobuhvatne procijene propisa, na koje su date određene primjedbe u kontekstu nedostatka informacija, sa uputom da se iste dostave.

Zatim, u skladu sa članom 4. Uredbe o postupku usklađivanja zakonodavstva Federacije BiH sa pravnom stečevinom Evropske unije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 98/16) dostavljena je Tablica usklađenosti u odnosu na Direktivu Evropskog parlamenta i Vijeća 2014/55/EU od 16. aprila 2014. godine o elektronskom izdavanju računa u javnoj nabavci i Direktivu Vijeća (EU) 2025/516 od 11. marta 2025. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu pravila o PDV-u za digitalno doba, kao i Izjava o usklađenosti, na koje su date određene primjedbe u kontekstu nedostatka informacija, sa uputom da se iste dostave.

Slijedom uputa dostavljeni su korigirani obrasci, nakon čega je Mišljenjem Ureda za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Evropske unije broj 04-05-02/1-11-1095-2/25 od 18.11.2025. godine dostavljena potpisana i ovjerena Kontrolna izjava o provedenoj procjeni uticaja propisa (Obrazac broj 2) te potpisana i ovjerena Izjava o usklađenosti.

U skladu sa čl. 27. i 28. Poslovnika o radu Vlade Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 6/10, 37/10, 62/10, 39/20 i 67/21), pribavljeno je Mišljenje Federalnog ministarstva pravde broj 03-02-6-3883/25 od 17.11.2025. godine. U dostavljenom mišljenju nisu date direktne primjedbe niti sugestije u okviru nadležnosti iz člana 27. stav (1) alineja 2. Poslovnika o radu Vlade Federacije BiH, ali je ukazano da, imajući u vidu član 32. stav (3) i stav (4) Zakona o prekršajima Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 63/14 i „Službeni glasnik BiH“, br. 41/22 –

odluka Ustavnog suda BiH, 68/22 – odluka Ustavnog suda BiH i 19/25), propisana različita dužina trajanja mjera zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti za fizičko lice. Stoga je potrebno odredbe Nacrta zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH koje se odnose na posebne mjere uskladiti s odredbama Zakona o prekršajima Federacije BiH.

Član 32. st. (3) i (4) (Zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti) glase:

- „(3) Sud može okrivljenom fizičkom licu zabraniti vršenje poziva, djelatnosti ili dužnosti ako je počinilo prekršaj vršeći takav poziv, djelatnost ili dužnost i ako sud utvrdi da bi dopuštanje okrivljenom da i dalje vrši takav poziv, djelatnost ili dužnost moglo rezultirati počinjenjem prekršaja u budućnosti. Zabrana kažnjenoj osobi da obavlja određene poslove može se izreći u trajanju od tri mjeseca do jedne godine, računajući od pravomoćnosti rješenja.
- (4) Sud može zabraniti okrivljenom pravnom licu vršenje određene djelatnosti ili narediti zatvaranje poslovnih prostorija ili nametnuti druga ograničenja u vršenju djelatnosti pravnom licu u periodu do šest mjeseci koja se ukažu odgovarajućim u sprečavanju budućeg činjenja prekršaja...“

Slijedom Mišljenja Federalnog ministarstva pravde izvršeno je usklađivanje trajanja mjere zabrane obavljanja djelatnosti tako da minimalno trajanje iznosi 90 dana, a maksimalno 120 dana.